

NIEUWSBRIEF PADDESTOELENWERK GROEP DRENTHE

NUMMER 12

JULI 2011

**Redactie: Eef Arnolds &
Bernhard de Vries**

**Adres redactie en secretariaat:
Bernhard de Vries
Roerdomplaan 222
7905 EL Hoogeveen**

INHOUD

Van buiten naar binnen	2
De PWD gaat ook naar Groningen!	3
Activiteiten van de PWD en MWG in 2011	4
Excursies	4
Overige bijeenkomsten	5
De atlas van Drentse paddenstoelen, een voorproefje –Eef Arnolds	6
PWD rapport over de paddenstoelen in Het Drents-Friese Wold gereed– Rob Chrispijn & Eef Arnolds	12
De excursies van de PWD in 2010 – Eef Arnolds, Rob Chrispijn, Roeland Enzlin, Cees Koelewijn en Bernhard de Vries	15
Paddenstoelenpuzzel – Bernhard de Vries	26
Wat doet de paddenstoelenwerkgroep?	27
De nieuwsbrief	27

VAN BUITEN NAAR BINNEN

In de vorige nieuwsbrief heeft u kunnen lezen dat er eind 2009 in Drenthe nog slechts 53 kilometerhokken waren die niet aan de vooraf gestelde criteria van minimale soortenaantallen voldeden. Het zal duidelijk zijn dat het niet al te veel moeite kostte om met gezamenlijke inspanning het afgelopen jaar deze hokken allemaal op niveau te krijgen, al betrof het soms vrijwel boomloze landbouwgebieden. De weersomstandigheden werkten daarbij in ons voordeel, want voor het eerst in jaren was september nat en weer eens een volwaardige paddenstoelenmaand. Tot diep in november bleef het goed voor paddenstoelen, een oktoberdipje daargelaten. Het was waarschijnlijk het beste seizoen sinds het roemruchte jaar 2000. De stelregel, uit de losse pols, dat een zeer goed paddenstoelenjaar eens per tien jaar optreedt werd hiermee keurig bewaarheid.

Omdat alle kilometerhokken nu op niveau zijn, ontbreekt in deze nieuwsbrief de langzamerhand klassiek geworden bijdrage over de stand van zaken van de kartering. Vorig jaar werden door de Drentse werkgroep ongeveer 16.000 nieuwe gegevens verzameld, waarmee het totaal op bijna 400.000 komt. Voor veel gebieden werd waardevolle extra informatie verzameld. Dat zullen we ook blijven doen, want aan het inventariseren van paddenstoelen komt nooit een eind, zelfs niet van een beperkt gebied. De nadruk van de werkgroepexcursies zal wel meer komen te liggen op het verzamelen van aanvullende informatie in mycologisch belangrijke gebieden en natuureservaten, vooral ten behoeve van het beheer. Het programma was in 2010 al meer hierop afgestemd. Dit beleid wordt dit jaar voortgezet, maar we gaan ook meer over de grenzen kijken. Zoals u in deze nieuwsbrief kunt lezen, gaan we vanuit Drenthe bijdragen aan de kartering van Groningen door de pas (her)opgerichte Groningse werkgroep. De maandagse excursies zullen beurtelings in Drenthe en Groningen worden gehouden. Zo kunnen we ook iets terug doen voor de vele activiteiten die sommige Groningse mycologen hebben ontplooid bij het karteren van Drenthe.

Voor de leden van de atlasredactie zijn nu andere tijden aangebroken. Veldwerk komt voorlopig op het tweede plan, want het schrijven van alle teksten voor de atlas heeft nu prioriteit. Vandaar de titel van dit stukje: van buiten naar binnen. Inmiddels zijn al honderden soortbeschrijvingen in concept gereed. In deze nieuwsbrief geven we u daarvan een voorproefje met de teksten en kaartjes van een aantal zompzwammen (*Alnicola*). Over de vorderingen van deze formidabele klus zullen we u nader op de hoogte houden. Voor het schrijverscollectief was het door de extreme droogte in ieder geval al een rustig voorjaar zonder veel aandrift om op lentepaddenstoelen uit te gaan. Toch hopen wij dat deze droogte binnenkort voorbij is, want zonder paddenstoelen in de herfst wordt het leven achter de computer toch wel erg saai. We wensen u veel moois toe van de herfst!

Eef Arnolds en Bernhard de Vries

DE PWD GAAT OOK NAAR GRONINGEN!

Kor Raangs

Het veldwerk voor de Drentse paddenstoelenatlas kan, na meer dan 10 jaar zeer uitgebreid inventariseren, als afgerond worden beschouwd. De gevonden gegevens worden momenteel grondig geanalyseerd en er wordt hard geschreven om de resultaten overzichtelijk en prettig leesbaar in een verspreidingsatlas te krijgen. De bekende laatste loodjes.

Soms wegen dit soort laatste loodjes te zwaar. Dit is bijvoorbeeld op te maken uit stukken, gevonden in een grote blauwe map van de *Werkgroep Paddenstoelenkartering Groningen*, opgericht in 1994, waarvan niet de minsten lid waren: Wim Ozinga, Roeland Enzlin, Herman Sieben, Rob Chrispijn Sjoerd Greydanus en Roel Douwes. Aanleiding voor de oprichting van die werkgroep was o.a. het resultaat van de binnenlandse werkweek van de NMV in Oost Groningen en de goede resultaten van de vele excursies in 1993. Zo ontstond het idee dat Groningen niet één van de zorgenkindjes van de landelijke paddenstoelenkartering hoefde te blijven als er planmatig geïnventariseerd zou worden. Kennelijk heeft de werkgroep de plannen om in Groningen systematisch naar paddenstoelen te zoeken zo overtuigend gepresenteerd, dat de provincie Groningen 8000 gulden subsidie verleent voor 4 jaar.

Dat de groep de taak niet licht op vatte, is al op te maken uit het 1^e van de 8 doelen, die op papier staan: *Zoveel mogelijk gegevens verzamelen over de verspreiding en frequentie van het voorkomen van paddenstoelen in de provincie Groningen inclusief Rottumeroog en Rottumerplaat*. De groep was behalve daadkrachtig ook beslist overtuigd van een goede afloop, getuige een offerte uit januari 1996 voor de *Verspreidingsatlas voor de Groninger paddenstoelen* (oplage 1000 ex.). Eind 1997 was het veldwerk klaar en werd begonnen met het verwerken van de inventarisatiegegevens. Al bladerend zie ik een doellijst/afsprakenlijst van 22-12-98, ik lees een mail over problemen met het programma 'Walrus' gericht aan Roeland, die toen kennelijk ook al met de digitale verwerking van de gegevens te maken had. Er is een lovende notitie over de vele gegevens, die Geart Bosma heeft verzameld. Er is al een uitgebreide opzet voor hoofdstuk 4 (landschaps- en vegetatiebeschrijvingen) en hoofdstuk 7 (beheer van paddenstoelen).

Als ik een dik pak, binnengekomen in juni 2000 met soortbeschrijvingen in een keer omsla, staar ik ineens naar de grijze achterkant van de map. De verwerking van de gegevens nooit af gekomen. De laatste loodjes wogen té zwaar. De inventarisatiegegevens zijn gelukkig wel in de landelijke database van de NMV gekomen. Toch is het jammer, dat er met al de gegevens niet meer is gedaan. En nu de noodzaak minder dwingend is geworden om de eerstvolgende jaren in nazomer en herfst elke week in Drenthe te karteren, is bij enkele Groningers, die al jaren trouw meehelpen met het speurwerk in Drenthe, het plan opgekomen om (opnieuw) systematisch in Groningen te inventariseren. Niet om ook een atlas te willen uitgeven, maar wel om Groningen wat betreft de paddenstoelen op de kaart te zetten.

Eef Arnolds gaf een stimulerend duwtje om de plannen uit te voeren door met het aanbod te komen een gezamenlijke excursiekalender samen te stellen. Er is toen maar gauw, zij het nog tamelijk informeel een werkgroep (*Mycologische Werkgroep Groningen*) opgericht door Inge Somhorst, Roel Douwes en Kor Raangs. Kortom, de afgelopen jaren waren er al enkele excursies in Friesland en Overijssel. Nu gaat de PWD dus nog wat vaker de grens over. Om de week naar Groningen! En wie weet zien we daar straks ondrentse soorten als Geelverkleurende satijnzwam (*Entoloma moserianum*), Geurende vezelkop (*Inocybe bongardii*), Ridderwasplaat (*Hygrocybe fornicata*), Rode kleibosmelkzwam (*Lactarius ichoratus*) en Paarssteelschijnridderzwam (*Lepista saeva*).

ACTIVITEITEN VAN DE PADDENSTOELEN WERKGROEP DRENTHE (PWD) EN DE MYCOLOGISCHE WERKGROEP GRONINGEN (MWG) IN 2011

EXCURSIES

De excursieprogramma's van de PWD en MWG zijn dit jaar gecombineerd (zie bovenstaande bijdrage van Kor Raangs). De wekelijkse excursies worden beurtelings in Groningen en Drenthe gehouden.

Voor alle excursies verzamelen we **om tien uur** op het aangegeven punt. De excursies duren meestal tot in de middag. Voor informatie kunt u bellen met de excursieleider. Voor de zogenaamde **opbelexcursies** is het verplicht om de dag van te voren met de excursieleider te bellen aangezien deze excursies extra gevoelig zijn voor ongunstige weersomstandigheden en mogelijk worden afgelast of verplaatst naar een ander gebied. Een uur vóór en tijdens de excursie zijn de meeste excursieleiders ook mobiel bereikbaar.

Tijdens de excursies worden terreinen geïnventariseerd. Er zal ook aandacht zijn voor instructie van beginners. Goed schoeisel en wat proviand wordt aanbevolen. De meeste excursies zijn op maandag, enkele of zondag ten behoeve van mensen die maandag moeten werken. Uit een oogpunt van milieuzorg en kostenbesparing wordt gecombineerd reizen naar de excursies aanbevolen.

Telefoonnummers en mailadressen excursieleiders:

Eef Arnolds	0593-523645	06-15267415	eefarnolds@hetnet.nl
Rob Chrispijn	0521-381934	06-57697347	rob.chrispijn@hetnet.nl
Roel Douwes	050-5718578	06-21808029	9717hg86@hetnet.nl
Roeland Enzlin	0592-243231	----	enz@kpnplanet.nl
Cees Koelewijn	050-5010740	06-29510222	ceesjannie@hetnet.nl
Kor Raangs	---	06-21865366	korr@home.nl
Inge Somhorst	050-3143841	06-12802546	zwam.horst@inter.nl.net
Bernhard de Vries	0528-265234	06-55812374	elbern@planet.nl

Maandag 22 augustus. Appingedam (Gr), landgoed Ekenstein en moerasbosjes rond het Schildmeer. Verzamelen op de parkeerplaats aan Alberdaweg 70 (249,7/593,3). Leiding Kor Raangs. **Opbelexcursie.**

Maandag 29 augustus. Assen (Dr), Asserbosch; fraai stadsbos met lanen en oude begraafplaats. Verzamelen bij de kinderboerderij aan de Rode Heklaan (coörd. 233,1/556,2). Leiding Cees Koelewijn.

Maandag 5 september. Vlagtwedde (Gr), oude loofbossen: Metbroekbos, Lieftingsbroek, De Barlage. Verzamelen bij theehuis in Smeerling (coörd. 268,6/561,1). Leiding Inge Somhorst.

Maandag 12 september. Annen (Dr), landgoed De Schipborg; afwisselend jong bos op voormalig bouwland. Verzamelen in bocht van doodlopende weg tegenover natuurkampeerterrein (coörd. 242,0/563,5). Leiding Eef Arnolds.

Zondag 18 september. Marum (Gr), Trimunt (bos) en Jilt Dijksheide (heide /natuurontwikkeling). Verzamelen bij de parkeerplaats langs De Scheiding (N358) nabij afslag 31 van de A7 (coörd. 208,4/571,8). Leiding Roel Douwes.

Maandag 26 september. Geeuwenbrug (Dr), Blauwe Meer en Leggelderveld. Verzamelen op parkeerplaats langs Vorrelvenen (coörd. 224,2/544,3). Leiding Rob Chrispijn.

Maandag 3 oktober. Eenrum (Gr), kerkhofjes en bosjes op zeeklei. Verzamelen bij de kerk van Mensingeweer (coörd. 226,8/596,6). Leiding Inge Somhorst. **Opbelexcursie.**

Maandag 10 oktober. Rolde (Dr), Kampsheide en Boerbosch; heide, gemengd bos en jeneverbesstruweel. Verzamelen ten westen van Balloo (coörd. 238,0/ 557,0). Leiding Bernhard de Vries.

Zondag 16 oktober. Ter Apel (Gr), oude bossen op zandgrond ten oosten van het dorp. Verzamelen bij Het Boschhuis (coörd. 268,7/544,5). Leiding Roel Douwes.

Maandag 24 oktober. Emmen, Barger-Oosterveld (Dr), jonge bossen van landgoed Scholtzenzathe en oude bossen op veen van het Oosterbos. Verzamelen langs de Verlengde Splitting (coörd. 262,3/545,0). Leiding Eef Arnolds.

Maandag 31 oktober. Stadskanaal (Gr), Vledderbos; afwisselend jong bos op landbouwgrond, bekend vanwege de Spatelzwam. Verzamelen op parkeerplaats langs de Kettingwijk (coörd. 262,5/557,5). Leiding Kor Raangs.

Zondag 6 november. Hooghalen (Dr), Zwiggelerveld, heide en zeer schraal dennenbos. Verzamelen bij langs Oranjekanaal bij bungalowpark (coörd. 236,7/545,0). Leiding Rob Chrispijn.

Maandag 14 november. Groningen-Noord (Gr), jonge stadsbossen Beijummerbos en Edonbos, alsmede kerkhofjes. Verzamelen op de parkeerplaats van sportcentrum Karding. (coörd. 235,6/584,3). Leiding Kor Raangs. **Opbelexcursie.**

Maandag 21 november. Meppen (Dr), jeneverbesstruwelen van De Palms en Mepperdennen. Verzamelen op parkeerplaats aan noordkant van Meppen (coörd. 243,2/533,8). Leiding Bernhard de Vries.

Zondag 27 november. Lauwersmeer (Gr), Marnierwaard (schraal grasland, bosjes op kalkrijk zand) en zeedijken. Verzamelen: Rijkswaterstaatgebouwtje op de dijk (216,3-601,1). Leiding: Inge Somhorst. **Opbelexcursie.**

OVERIGE BIJEENKOMSTEN

De bijeenkomsten worden gehouden in de werkruimte van Eef Arnolds, Holthe 21, Beilen. De werkgroepavonden zijn bedoeld voor het gezamenlijk bekijken en determineren van vers materiaal. Alle deelnemers kunnen twijfelachtige en bijzondere vondsten inbrengen. Alle avonden beginnen om 19.30 uur.

Dinsdag 13 september: Werkgroepavond, aandacht voor alle groepen

Dinsdag 25 oktober: Werkgroepavond, aandacht voor alle groepen

Dinsdag 15 november: Werkgroepavond met speciale aandacht voor stuifzwammen.

ZATERDAG 4 FEBRUARI 2012, 10 TOT 16 UUR DRENTSE ZWAMDAG

Zoals gebruikelijk verzorgen we een gevarieerd programma van voordrachten met voldoende tijd voor informele onderlinge contacten. Vaste items zijn: Stand van zaken betreffende kartering en atlas en mededelingen van werkgroepleden. Het gedetailleerde programma wordt kort van tevoren rond gemaild. Bijdragen vóór 15 januari melden bij Eef Arnolds. Een broodje meenemen. Voor drinken en soep wordt gezorgd.

DE ATLAS VAN DRENTSE PADDENSTOELEN, EEN VOORPROEFJE

Eef Arnolds

Sinds begin dit jaar zijn enkele PWD leden druk bezig met het maken van soortbeschrijvingen voor de verspreidingsatlas, het belangrijkste primaire doel van de karteringsinspanningen van de laatste jaren. Dit auteurscollectief bestaat uit Rob Chrispijn, Roeland Enzlin, Kor Raangs, Inge Somhorst en ikzelf. We kunnen de benodigde gegevens putten uit het Drentse bestand via een innovatief en gebruikersvriendelijk computerprogramma, ZWAM genaamd. Dat is gebaseerd op een programma dat ons lid Marien van Westen zelf voor verspreidingsgegevens van sialgalen heeft ontwikkeld. Door Roeland en Marien is dit aangepast voor paddenstoelen, een formidabele klus die tussen het drukke leraarschap van beiden is geklaard.

Mede door de tijd, nodig voor het ontwikkelen van het programma, zijn de gegevens van 2010 nog niet allemaal aan het bestand toegevoegd. Desondanks zijn al honderden soortbeschrijvingen in concept gereed, die naar aanleiding van toevoegingen van 2010 wellicht nog enigszins moeten worden aangepast. Waarnemingen van 2011, hoe interessant ook, kunnen niet meer in de atlas worden verwerkt. Je moet ergens een streep trekken. Alleen ‘vergeten’ gegevens van vorige jaren en correcties op waarnemingen kunnen nog in het Atlasbestand worden verwerkt. Uiteraard gaan we als werkgroep gewoon door met het inventariseren van Drenthe. Ook alle in de toekomst verzamelde gegevens kunnen naar onze districtscoördinator, Roeland Enzlin, toe en ze zullen worden ingevoerd in het landelijke bestand van de Nederlandse Mycologische Vereniging.

Soortbeschrijvingen

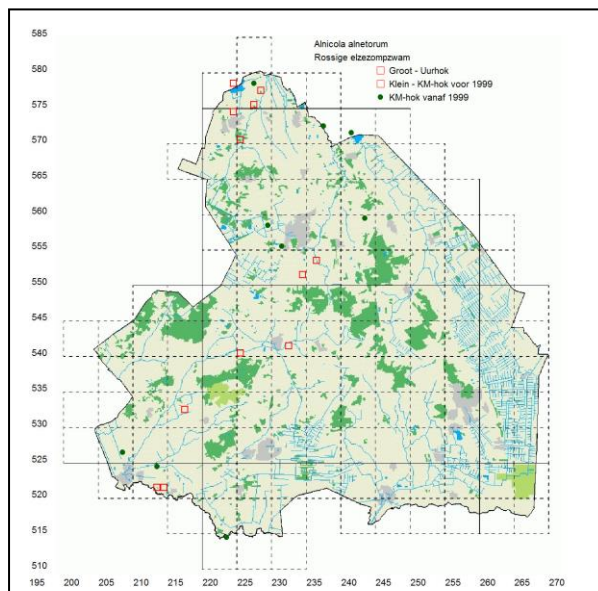
De beschrijvingen van de soorten in de Atlas volgen een bepaald stramien. Uiteraard wordt eerst de Nederlandse en wetenschappelijke naam vermeld, maar de laatste wel volgens de nieuwe, nog niet gepubliceerde standaardlijst van paddenstoelen in Nederland (Arnolds & Van den Berg, in prep.). Dat zal soms even wennen zijn, want er zijn honderden naamswijzigingen nodig gebleken. Vervolgens geven we een korte karakteristiek van de paddenstoel. Het grootste deel van de tekst wordt besteed aan de verspreiding en standplaatsen van de soort in Drenthe. Die wordt vaak vergeleken met de rest van Nederland, soms ook met buitenlandse gegevens. Waar zinvol wordt iets gezegd over specifieke bedreigingen of beheersmaatregelen die voor de betreffende paddenstoel van belang zijn. Bij heel zeldzame soorten worden de vindplaatsen (kilometer-hokken) met name genoemd. Bij de meer verbreide soorten wordt een kaartje gegeven met daarop de bezette kilometerhokken voor en na 1999. Onderaan de beschrijving volgen zeer beknopt een aantal kwantitatieve gegevens over de status van een soort, zoals het aantal kilometerhokken in Drenthe vóór en na 1999, voor- of achteruitgang en de status op de Nederlandse Rode Lijst. Indien zinvol wordt dit uitgebreid met gegevens over de frequentie in verschillende vegetatietypen en de fructificatieperiode.

Hieronder volgen als voorbeelden van de beschrijvingen enkele concept teksten van mijn hand van Zompzwammen (het geslacht *Alnicola*). De kwantitatieve gegevens zijn hier weg gelaten omdat ze op deze plek te veel uitleg zouden vergen. Ook de geciteerde literatuur wordt hier verder niet uitgewerkt en de kaartjes krijgen nog een andere ondergrond.

Conceptbeschrijvingen van Zompzwammen (*Alnicola*) voor de Atlas van paddenstoelen in Drenthe

Alnicola celluloderma – Rossige elenzompzwam

Standaardlijst 1995: *Alnicola alnetorum*

De Rossige elenzompzwam is in het veld doorgaans te herkennen aan de sterk gestreepte, vleeskleurige hoed en de witvlokkige, vaak tranende lamelsnede die duidt op de aanwezigheid van breed knotsvormige randharen. Microscopische controle van cystiden en sporenmaten is wenselijk. De soort is in Drenthe zeldzaam en vrijwel beperkt tot goed ontwikkelde, drassige elzenbroekbossen, alsmede struwelen van Grauwe wilg met verspreide elzen, met een ongestoorde waterhuishouding. Vermoedelijk vormt de Rossige elenzompzwam uitsluitend mycorrhiza met elzen. Hij kan lichte verdroging verdragen, maar ontbreekt in aangeplante bossen op veraard veen, in elzensingels en aan slootkanten. De vindplaatsen liggen in de beekdalen, in het potkleigebied en in de overgangszones naar

laagveen met een zwaartepunt in de omgeving van Roden. In de zuidoostelijke helft van Drenthe is hij nooit aangetroffen. De Rossige elenzompzwam is vóór 1999 in 12 km-hokken gevonden, waarvan er negen voortkomen uit het mycosociologische onderzoek in moerasbossen vanuit het voormalige Biologisch Station te Wijster. De soort was indertijd in 50% van de onderzochte elzenbroekbossen present, steeds in kleine aantallen tot 30 vruchtlichamen per 1000 m². In Elzen-Vogelkersbossen is hij destijds slechts één maal gezien (14% van de proefvlakken). Vanaf 1999 zijn slechts negen vindplaatsen bekend. De afname kan ten dele worden veroorzaakt door de speciale belangstelling voor elzenbossen tussen 1980 en 1985, maar de Rossige elenzompzwam is volgens de karteringsgegevens veel sterker afgenomen dan andere zompzwammen. Een deel van de oude vindplaatsen is recent nog bezocht, maar zonder resultaat. Deze reële achteruitgang stemt overeen met de landelijke trend. De afname met 77% sinds 1983 (Arnolds & Veerkamp, 2008) is te wijten aan verdroging en het binnen dringen van stikstofrijk water uit omringend agrarisch gebied. Deze bedreigde paddenstoel is daarom een goede indicatorsoort voor ongestoorde elzenbroekbossen.

Alnicola amarescens – Bittere zompzwam

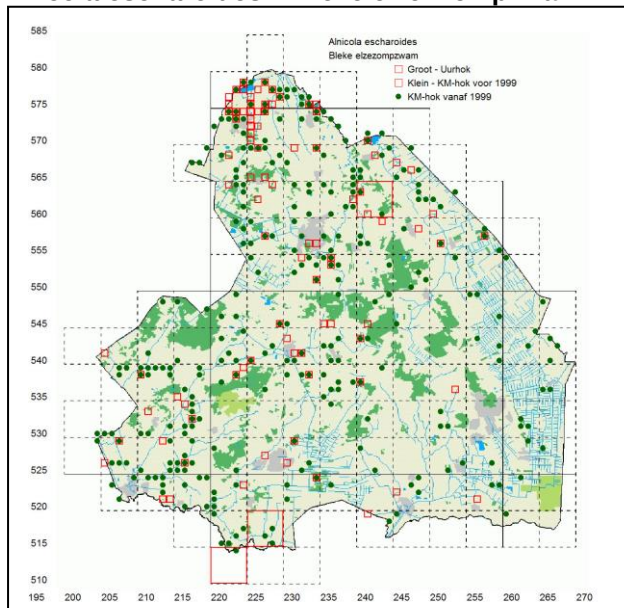
De Bittere zompzwam is een onopvallend paddenstoeltje dat wordt gekenmerkt door de combinatie van een donker roodbruine hoed, bittere smaak en microscopisch door relatief kleine sporen. De eerste vondst in Drenthe stamt van het Boekweitveentje bij Gieten (km 245-557, 1994). Later is hij waargenomen aan de zuidrand van het Fochteloërveen (km 225-556, 2002) en in het Lange Veen bij Papenvoort (km 244-553, 2006). De Bittere zompzwam groeit hier vermoedelijk bij wilgen, maar over de standplaatsen in Drenthe is verder weinig bekend. De kennis over de verspreiding is stellig onvolledig wegens het onopvallende uiterlijk en de noodzaak voor microscopische controle. In Nederland is de Bittere zompzwam vrij zeldzaam met een voorkeur voor Brabant, de zuidrand van Flevoland en het Vechtplassengebied (NMV, 2000). De identiteit van de Drentse en overige Nederlandse vondsten staat echter ter discussie. Oorspronkelijk is de Bittere zompzwam beschreven van brandplekken in het voorjaar en volgens veel auteurs is de soort tot dat milieu beperkt (Kriegelsteiner, 1980, Courtecuisse, 1983). Volgens anderen groeit hij ook onder wilgen (bijv. Knudsen & Vesterholt, 2008). Recent is een nauw verwante soort beschreven, de Pelargoniumzompzwam (*A. geraniolens*) die onder wilgen groeit. Zie ook aldaar.

Alnicola badiolateritia – Valse zilversteelzompzwam

Zoals de Nederlandse naam aangeeft, lijkt deze soort sterk op de vrij algemene Zilversteelzompzwam (*A. bohemica*). Hij verschilt daarvan microscopisch door grotere sporen en zeer sterk opgezwollen randharen. Dat laatste is ook het voornaamste verschil met de eveneens nauw verwante

Wilgezompzwam (*A. salicis*). De Valse zilversteelzompzwam is pas onlangs in Nederland vastgesteld op grond van een revisie van Drentse collecties. Hij is twee maal verzameld gedurende het mycosociologisch onderzoek in moerasbossen: in de veenputten van De Hemmen bij Ekehaar (km 236-533, 1980) en in kleiputten in De Kleibosch bij Foxwolde (km 227-575, 1981, WBS), in beide gevallen in oude struwelen van Grauwe wilg op voedselrijke, permanent natte grond. Recent is hij herontdekt in een vochtig wilgenbosje bij Zeijerveen (km 230-560, 2009, herb. Enzlin). De soort is pas in 1984 beschreven uit natte wilgenstruwelen in Engeland (Orton, 1984) en ook in Zweden in dat milieu gevonden (Knudsen & Vesterholt, 2008). De werkelijke verspreiding in Nederland en daarbuiten is slecht bekend door verwarring met verwante soorten.

***Alnicola escharoides* – Bleke elenzompzwam**

De Bleke elenzompzwam is in het veld doorgaans goed van verwante soorten te onderscheiden door de bleke, strogele, fijnschubbige en ongestreepte hoed. Alleen het onderscheid met de Gestreepte zompzwam (*A. striatula*) levert wel eens problemen op (zie aldaar). De Bleke elenzompzwam is in Drenthe vrij algemeen en de meest verbreide mycorrhizapartner van de Zwarte els. Toch komt deze paddenstoel lang niet overal voor waar elzen groeien. Volgens de Atlas van de Drentse Flora is Zwarte els in 2125 km-hokken aangetroffen en ontbreekt de boom alleen in delen van de oostelijke veenkoloniën (Werkgroep Florakartering Drenthe, 1999). Daar is ook de dichtheid van de Bleke elenzompzwam het laagst. De meeste bezette km-hokken liggen in beekdalen, op potklei en in

laagveengebieden. Opvallend is de totale afwezigheid in boswachterijen. De bodem is op deze voormalige heidevelden te zuur en voedselarm, en veelal ook te droog. Daar is in het verleden wel geregeld de meer droogteresistente Witte els aangeplant (Werkgroep Florakartering Drenthe, 1999), maar de Bleke elenzompzwam is bij die boom nooit opgegeven. Behalve in natte elzenbroekbossen is de soort dikwijls gevonden in loofbossen met Zwarte els op vochtige leem- of zandgrond en in wilgenstruwelen met verspreide elzen. Het is een van de weinige elzensymbionten die ook regelmatig optreedt in meer kunstmatige habitats, zoals in verdroogde opstanden, jonge aangeplante bossen op min of meer droge bodems, in houtsingels, langs slootkanten en soms zelfs bij vrijstaande bomen in parken, maar in deze milieus ontbreekt hij toch meestal. De opgaven van wilgen en hazelaar zijn vermoedelijk onjuist. Tijdens mycosociologisch onderzoek in moerasbossen in de jaren 1980-1985 is de Bleke elenzompzwam in alle elzenbossen aangetroffen, ook in aanplant op veraard en verdroogd veen, alsmede in vrijwel alle struwelen van Grauwe wilg met verspreide elzen. In goed ontwikkelde, ongestoorde elzenbroekbossen is de Bleke elenzompzwam een constante en vaak dominante soort die hoge dichtheden kan bereiken van meerdere duizenden vruchtlichamen per 1000 m².

***Alnicola geraniolens* – Pelargoniumzompzwam**

De Pelargoniumzompzwam is van verwante soorten te onderscheiden door de sterke geur naar pelargonium ('vensterbankgeraniums'), levendig bruinoranje hoed en groeiplaats bij wilgen waarmee hij mycorrhiza vormt. Het paddenstoeltje is pas op twee plaatsen met zekerheid in Drenthe gevonden: in bungalowpark Midzomer bij Diever (km 216-542, 2009) en in natuurontwikkelingsgebied Schepping in Holthe bij Beilen (km 233-540, 2008). In het laatste gebied groeiden enige tientallen vruchtlichamen bij jonge, regelmatig afgemaaide struikjes van Geoorde wilg in schraal, open grasland op vergraven keileem. Hoewel de wilgjes daar al sinds 1992 aanwezig waren, heeft de Pelargoniumzompzwam zich pas in 2008 gevestigd nadat een terreingedeelte in de voorafgaande twee jaar was voorzien van een forse kalkgift. In het veel grotere niet bekalkte deel is de soort nooit waargenomen, hetgeen wijst op afhankelijkheid van een neutrale tot basische bodem. De Pelargoniumzompzwam is pas in 1983 uit Frankrijk beschreven (Courtecuisse, 1983) en zeer recent in Nederland voor het eerst herkend, maar mogelijk eerder verward met de Bittere zompzwam (*A. amarescens*, zie aldaar) die verschilt door de bittere smaak, zwakkere pelargoniumgeur en donkerder hoed.

***Alnicola luteolofibrillosa* – Vlokkige zompzwam**

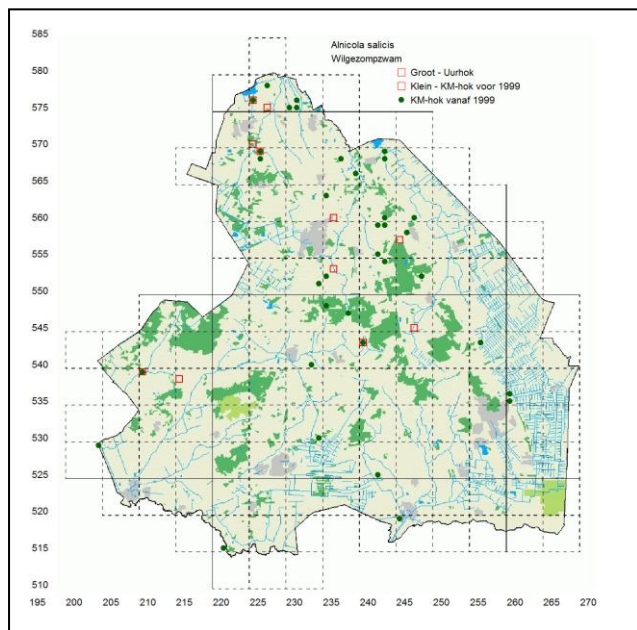
De Vlokkige zompzwam verschilt van de algemene Bleke elenzompzwam (*A. escharoides*) door het sterk ontwikkelde, vlokkige velum op zowel de hoed als de steel. Hij is evenals deze soort een obligate mycorrhizapartner van elzen. Uit Drenthe zijn slechts drie waarnemingen bekend: in een oud struweel van Grauwe wilg met verspreide Zwarte els op voedselrijk laagveen in de petgaten bij Wapserveen (km 210-538, 1982, WBS), in de Zuursche Duinen bij Een (km 222-568, 1984, L) en in een rommelig moerasbosje met wilgen en elzen bij Zeijerveen (km 230-560, 2009). In Nederland komt de Vlokkige zompzwam zeldzaam en zeer verspreid voor (NMV, 2000), met een voorkeur voor goed ontwikkelde, permanent natte elzenbroekbossen in beekdalen en brongebieden. De soort wordt landelijke bedreigd door verdroging van moerasbossen.

***Alnicola rubriceps* – Kastanjebruine zompzwam**

De Roodbruine zompzwam heeft de habitus en kolossale sporen van de Wilgenzompzwam, maar een meer rossig bruine hoed en slankere randharen. De soort is pas onlangs in Nederland vastgesteld op grond van een revisie van Drentse collecties. Hij is één maal verzameld gedurende het mycosociologisch onderzoek in moerasbossen, op vrij voedselrijke, humusrijke grond in het oude elzenbroekbos van Geelbroek bij Amen (km 234-551, 1984, WBS). Recent is hij ook aangetroffen in het Noordbargerbos bij Emmen (km 254-532, 2009), maar details van deze groeiplaats zijn niet bekend. Roodbruine zompzwam is in 1984 beschreven uit Engeland (Orton, 1984) en schijnt niet aan een bepaalde boomsoort gebonden te zijn. Tot nu toe zijn dit de enige meldingen uit Nederland, maar de werkelijke verspreiding is slecht bekend door verwarring met verwante soorten.

***Alnicola macrospora* – Wilgenzompzwam**

Standaardlijst 1995: *Alnicola salicis*

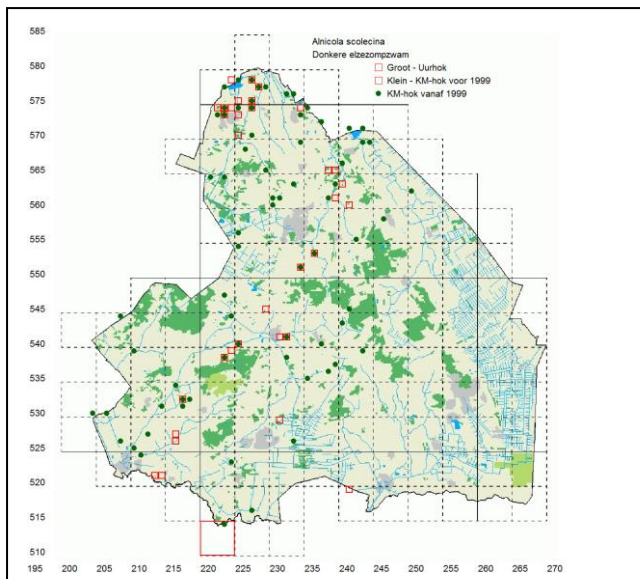

De Wilgenzompzwam heeft een donkerbruine, vaak gerimpelde hoed en lamellen met een witvlokkige snede. Hij is nauw verwant aan de meer verbreide Zilversteelzompzwam (*A. bohemica*) en daarvan alleen microscopisch met zekerheid te onderscheiden (zie aldaar). In Drenthe is de Wilgenzompzwam vrij zeldzaam en een van de kenmerkende soorten voor oude wilgenstruwelen met een ongestoorde waterhuishouding die 's winters meestal geruime tijd onder water staan. Tijdens mycosociologisch onderzoek in moerasbossen is deze paddenstoel aangetroffen in 37 % van de proefvlakken met Geoorde wilg (n= 8) en in 50 % met Grauwe wilg (n= 6). Hij neemt vrijwel nooit genoeg met wilgen langs slootkanten of met geïsoleerde struiken. De Wilgenzompzwam groeit voornamelijk op zwak zure, permanent drassige bodems en is een uitstekende

kensoort van het verbond der wilgenbroekstruwelen (Stortelder et al., 1999). De verspreidingskaart laat kleine concentraties van groeiplaatsen zien op het laagveen van de Peizermeden en de keileem van het Eexterveld. De soort komt ook voor in beekdalen waar kwel tot in het maaiveld komt, maar in de zure en voedselarme wilgenzomen rond de vele vennen en veentjes is hij nauwelijks aangetroffen. Opvallend is het schaarse voorkomen in de zuidwestelijke helft van Drenthe, al lijken daar wel geschikte standplaatsen aanwezig. Ook in de veenkoloniën is de Wilgenzompzwam zeer schaars, maar daar zijn weinig wilgenstruwelen te vinden. Ook in de rest van Nederland is de Wilgenzompzwam vrij zeldzaam en tamelijk gelijkmatig over het land verdeeld (NMV, 2000). Er is daar sprake van enige achteruitgang zodat de soort als kwetsbaar op de Rode Lijst staat, maar dat lijkt in Drenthe niet aan de orde.

***Alnicola scolecina* – Donkere elenzompzwam**

De Donkere elenzompzwam is in het veld doorgaans goed te herkennen aan de oranjebruine tot roodbruine, bij vocht sterk gestreepte, ongeschubde hoed en de binding aan Zwarte els waarmee hij mycorrhiza vormt. In Drenthe is deze soort vrij zeldzaam met een zwaartepunt in het laagveen- en

potkleigebied ten noorden van Roden en Paterswolde. Opvallend is de afwezigheid in het zuidoosten van de provincie. In ecologisch opzicht lijkt de Donkere elzenzompzwam op de Bleke elzenzompzwam (*A. escharoides*, zie aldaar), maar de Donkere is veel meer gebonden aan goed ontwikkelde, drassige elzenbroekbossen. Tijdens mycosociologisch onderzoek in de jaren tachtig was het een constante soort die in alle proefvlakken voorkwam, soms nog talrijker dan de Bleke elzenzompzwam met meer dan 3000 vruchtlichamen per 1000 m². In het drogere Elzen-Vogelkersbos is de soort destijds in 64% van de proefvlakken gevonden. In verdroogde en aangeplante elzenbossen is de soort afwezig en bij elzen aan slootkanten komt de Donkere elzenzompzwam sporadisch voor. Het is dus een indicator voor échte drassige broekbossen. Er zijn geen aanwijzingen voor toename of afname van deze soort.

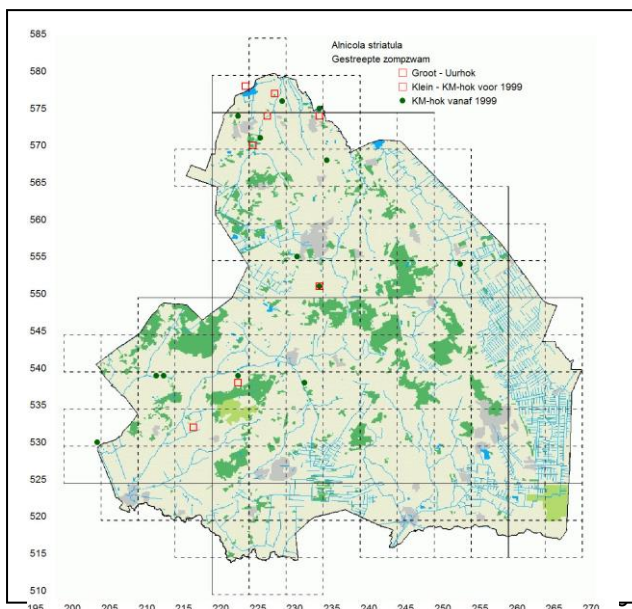
***Alnicola spadicea* – Bruinrode zompzwam**

De Bruinrode zompzwam is nauw verwant aan de veel algemenere Wilgenzompzwam en evenals deze een mycorrhizapartner van wilgen. Hij is daarvan alleen microscopisch te onderscheiden door de kleinere sporen en viersporige basidiën. Volgens sommige auteurs is het slechts een onbetekenende vorm van die soort (Knudsen & Vesterholt, 2008). Dit moet nog eens goed worden uitgezocht. De soort is in Drenthe twee keer gemeld: in 1981 bij Roderesch (km 224-570) en in 2006 uit de Breevenen langs de Hunze bij Eexterveen (km 249-562). Helaas is van deze kritische soort geen materiaal bewaard gebleven. In Nederland is de Bruinrode zompzwam zeldzaam (NMV, 2000) en achteruitgaand, waarschijnlijk als gevolg van verdroging.

***Alnicola sphagneti* – Veenmoszompzwam**

Van alle elzen begeleidende zompzwammetjes heeft de Veenmoszompzwam de donkerste hoed en de kleinste sporen. De soort is in Drenthe bekend van twee plaatsen in het zuidwesten: de Wapserveense Petgaten (km 210-539, 2003) en de Zure Venen bij Ansen (km 217-532, 2008, L). In Nederland is de Veenmoszompzwam verder alleen in 1988 in het Naardermeer waargenomen en dus uiterst zeldzaam. De soort is een mycorrhizasymbiont van Zwarte els (*Alnus glutinosa*) en karakteristiek voor goed ontwikkelde, zeer natte broekbossen op veengrond met een rijke ondergroei van veenmossen (*Sphagnum* spp.). In Noordwest-Europa is hij overal zeer zeldzaam.

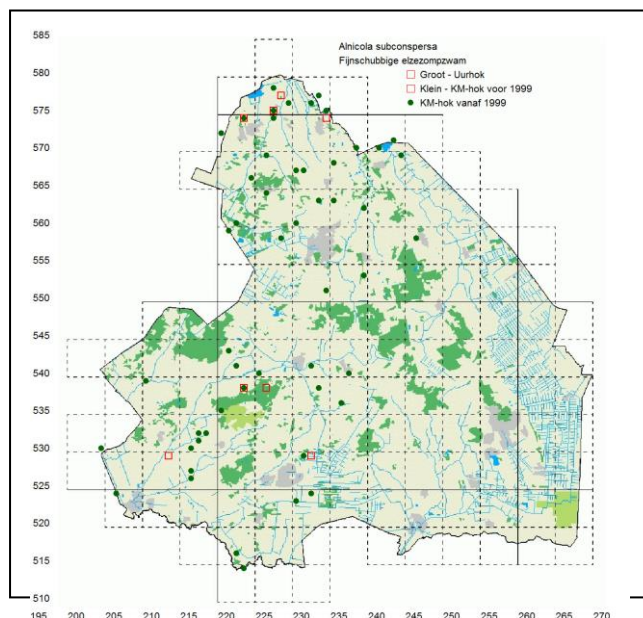
***Alnicola striatula* – Gestreepte zompzwam**

De Gestreepte zompzwam combineert de strogele kleur van de Bleke zompzwam met de sterk gestreepte, gladde hoed van de Donkere zompzwam. Hij is in Drenthe zeldzaam met enige voorkeur voor het laagveen rond Roden en Zuidlaren. Verder komt de soort hier en daar in de beekdalen voor. Hij vormt uitsluitend mycorrhiza met Zwarte els. Anders dan de Bleke zompzwam groeit de Gestreepte zompzwam vrijwel alleen in goed ontwikkelde, natte elzenbroekbossen (67% van de mycosociologisch onderzochte broekbossen in de jaren tachtig) en bij verspreide elzen in wilgenstruweel. Hij is een keer aan een slootkant bij oude elzenesignaleerd. Ook in goede biotopen is de Gestreepte zompzwam slechts in kleine

aantallen te vinden, tot 10 vruchtlichamen per 1000 m². Landelijk is deze soort vrij zeldzaam (NMV, 2000) met een zwaartepunt in Brabant. Het lijkt er dus op dat de soort in Drenthe minder voorkomt, maar dat is onzeker. De indruk bestaat dat de Gestreepte zompzwam zowel verwisseld wordt met lichte exemplaren van de Donkere zompzwam als met water verzadigde, en daardoor wat gestreepte, exemplaren van de Bleke zompzwam.

***Alnicola subconspersa* – Fijnschubbige elzenzompzwam**

De Fijnschubbige elzenzompzwam is in het veld goed te herkennen aan het relatief forse postuur en de rossig bruine, ongestreepte, vezelige tot fijn geschubde hoed. In Drenthe is deze paddenstoel vrij zeldzaam en vrijwel beperkt tot de beekdalen en het laagveen en de potklei in het noorden. Ook deze Zompzwam ontbreekt opvallend in de hele zuidoostelijke helft van de provincie. Het is een karakteristieke soort voor de betere elzenbroekbossen met ongestoorde waterhuishouding, waar hij tijdens mycosociologisch onderzoek in de jaren tachtig in de helft van de proefvlakken aanwezig was, in kleine aantallen tot 30 per 1000 m². In de wat drogere elzen-vogelkersbossen werd de Fijnschubbige elzenzompzwam slechts één keer gezien en op verdroogde grond ontbrak hij geheel, evenals in elzensingels en aan slootkanten.

De soort is landelijk matig algemeen (NMV, 2000), enigszins afgenomen en daardoor als kwetsbaar op de Rode Lijst terecht gekomen. In Drenthe lijkt eerder sprake van enige toename.

De Zwarte els is de belangrijkste mycorrhizapartner voor zompzwammen

PWD RAPPORT OVER PADDENSTOELN IN HET DRENTS-FRIESE WOLD GEREED

Rob Chrispijn & Eef Arnolds

In opdracht van Staatsbosbeheer heeft de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe van 2008-2010 een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd van paddenstoelen in Nationaal Park Het Drents-Friese Wold. In de vorige nieuwsbrief (nummer 11, 2010) stond al een beknopt voortgangsverslag van de hand van Rob Chrispijn. Hij heeft in het gebied het meeste veldwerk verricht. Ook de excursies van de werkgroep en enkele individuele waarnemers hebben aan de kennis over dit gebied bijgedragen. Eef Arnolds droeg zorg voor de contacten met Staatsbosbeheer en had de meeste bemoeienis met de uitwerking van de gegevens en het rapporteren daarvan.

Het eindverslag over dit onderzoek is zojuist gereed gekomen en ligt nu bij de drukker. Het is een lijvig rapport geworden van 110 pagina's, geïllustreerd met vele kleurenfoto's van paddenstoelen en landschapsbeelden. De vaak negatieve gevolgen van het omvormingsbeleid van Staatsbosbeheer in het Drents-Friese Wold voor paddenstoelen komen daarin uitgebreid aan de orde. Het is de bedoeling dat het rapport half augustus wordt gepresenteerd aan de betrokken instanties en aan de media. Hieronder volgt als voorpublicatie de tekst van de samenvatting.

Samenvatting Paddenstoelen in het Drents-Friese Wold 2008-2010

In opdracht van Staatsbosbeheer heeft de Stichting Paddenstoelen Werkgroep Drenthe in de jaren 2008-2010 een paddenstoeleninventarisatie uitgevoerd van het Drents-Friese Wold. De nadruk lag daarbij op het nauwkeurig vastleggen van vindplaatsen van bedreigde soorten die op de Rode Lijst van paddenstoelen (2008) vermeld worden. Daarnaast werden een aantal indicatorsoorten van waardevolle habitats gekarteerd. De voornaamste doelstellingen van het onderzoek waren het verkrijgen van beter inzicht in de mycologische betekenis van het Drents-Friese Wold en van de ligging van waardevolle gebieden voor paddenstoelen, zodat bij beheersingrepen met deze waarden rekening kan worden gehouden.

Het Drents-Friese Wold is ook in nationaal perspectief een belangrijk gebied voor paddenstoelen. In drie jaar werden in het Nationaal Park 139 Rode-lijstsoorten gevonden. Van deze soorten werden in totaal 928 vindplaatsen genoteerd. Daarnaast zijn 744 vindplaatsen vastgelegd van 100 indicatorsoorten voor bijzondere ecologische condities en 37 vindplaatsen van 22 (regionaal) zeldzame soorten die niet op de Rode lijst staan. Alle waarnemingen zijn weergegeven in bijlage 1. De resultaten worden meer in detail beschreven voor 44 representatieve Rode-lijstsoorten en indicatorsoorten, in de meeste gevallen met een kaart van de verspreiding binnen het Drents-Friese Wold (hoofdstuk 3).

De verspreiding van verschillende ecologische groepen wordt besproken en op kaarten aangegeven, achtereenvolgens voor kenmerkende soorten van loofbomen, lanen en wegbermen met bomen, bermen van schelpenpaden en andere paden, naaldbomen, heide en zandverstuivingen, hoogveen, graslanden en brandplekken (hoofdstuk 4). In totaal maken bospaddenstoelen met 88 soorten het leeuwendeel (69%) uit van de Rode-lijstsoorten binnen het Drents-Friese Wold. Het aantal vindplaatsen van deze groep bedraagt 77% van het totale aantal vindplaatsen. Veruit de belangrijkste ecologische groep van Rode-lijstsoorten wordt in het Drents-Friese Wold gevormd wordt door paddenstoelen die een voorkeur hebben voor naaldbomen met 50 soorten, 36% van alle hier waargenomen Rode-lijstsoorten. Ze groeien op 432 vindplaatsen, 44% van alle vindplaatsen van Rode-lijstsoorten. Van de Nederlandse Rode-lijstsoorten bij naaldbomen is 22% in het Drents-Friese Wold aanwezig. Het Nationaal Park is van nationale betekenis voor tenminste 11 soorten die aan naaldbomen gebonden zijn.

Paddenstoelen gebonden aan loofbomen zijn in het Drents-Friese Wold vertegenwoordigd met 29 Rode-lijstsoorten, 21% van alle hier waargenomen Rode-lijstsoorten. Zij bezetten samen 76 vindplaatsen, 8% van alle vindplaatsen. Van de paddenstoelen van loofbomen op de Rode Lijst is slechts 3,6% in het Drents-Friese Wold aanwezig. Het Drents-Friese Wold is van nationale betekenis voor twee Rode-lijstsoorten die met loofbomen mycorrhiza vormen. Al deze getallen liggen veel lager dan bij de soorten van naaldbomen. Daarnaast komen 9 Rode-lijstsoorten voor van bossen die geen duidelijke voorkeur hebben voor loof- of naaldbomen, 6,5% van alle hier waargenomen Rode-lijstsoorten, met in totaal 209 vindplaatsen, 23% van het totaal. Hieronder zijn geen soorten van nationale betekenis.

De voor paddenstoelen belangrijke terreindelen binnen het NP worden beschreven en op een kaart aangeduid (hoofdstuk 5). Hierbij zijn zeven grotere gebieden van mycologische betekenis onderscheiden met daarbinnen 18 waardevolle percelen, kerngebieden voor paddenstoelen. Buiten de grotere gebieden van mycologische betekenis worden nog 13 waardevolle percelen besproken. Tot deze 31 kerngebieden behoren 22 naaldbossen, waaronder 10 met overwegend Grove den, 8 met Fijnspar en 3 met Lariks. Daarnaast vallen onder deze selectie 2 gemengde bossen, 2 beukenbossen, 1 beukenlaan, 2 bermen van fietspaden en 2 heidevelden en zandverstuivingen. Op grond van deze informatie wordt voorgesteld om aan tien percelen de status naaldbosreservaat toe te kennen, waaronder vier met voornamelijk sparren, drie met dennen, twee met lariks en één met weymouthden. Samen met de drie reeds ingestelde naaldbomenreservaten zou bij realisatie van dit voorstel de oppervlakte beschermd naaldbos uitkomen op circa 90 ha, 2,2 % van de oppervlakte van Staatsbosbeheer in het Drents-Friese Wold.

De relaties tussen paddenstoelen en het beheer van Staatsbosbeheer in het Drents-Friese Wold worden voor de verschillende vegetatietypen uitgebreid besproken (hoofdstuk 6). In bestaande loofbossen zijn geen specifieke beheersmaatregelen voor paddenstoelen nodig, behalve in voorkomende gevallen het verwijderen van opslag van Amerikaanse vogelkers en divers naaldbomen. Het achterlaten van groot dood hout bevordert bijzondere houtpaddenstoelen. De voorgenomen ontwikkeling van loofbossen ten koste van naaldbossen zal in het Drents-Friese Wold op den duur leiden tot een grote uitbreiding van het areaal loofbossen. Dit biedt voor paddenstoelen echter weinig perspectief omdat de ontwikkeling van waardevol, voedselarm loofbos op de meeste plaatsen gefrustreerd wordt door de aanwezigheid van een dikke, stikstofrijke strooisellaag. Bij het aanplanten van nieuwe loofbossen kan het vooraf verwijderen of onderploegen van een voedsel- en humusrijke top laag bijdragen tot het ontstaan van een gevarieerde paddenstoelenflora.

Het beheer van naaldbossen zou ons inziens gericht moeten zijn op duurzame in stand houding van het specifieke naaldboskarakter. Dat betekent, indien nodig, het periodiek verwijderen van opslag van loofbomen en struiken, met name in bossen met dennen en lariks. Verder kunnen in de groeifase van deze bossen de gangbare dunningen worden uitgevoerd. In sparrenbossen is een gesloten kronendak en voldoende oppervlakte van belang voor het specifieke karakter van dit bostype. In naaldbossen die ouder zijn dan 50 jaar, is menselijk ingrepen verder onnodig en ongewenst. Het achterlaten van groot dood hout bevordert ook hier bijzondere houtpaddenstoelen. Het bosbeheer in het Drents-Friese Wold is vooral gericht op omvorming van naaldbossen, in het bijzonder van uitheemse bomen als Fijnspar, Lariks en Douglasspar, naar natuurlijk loofbos van inheemse soorten. Dit wordt bewerkstelligd door het maken van open plekken en kleine kapvlaktes in bestaande oude naaldbossen. Dit beheer is desastreus voor het grootste deel van de naaldbossen en daarmee voor paddenstoelen van de Rode lijst in het Nationaal Park. In gemengde bossen van loof- en naaldbomen spelen typische naaldboombegeleiders een ondergeschikte rol. Dit is dus geen alternatief voor zuivere naaldbossen.

Bermen van lanen en schelpenpaden herbergen lokaal concentraties van bedreigde paddenstoelen. Het is belangrijk om in waardevolle trajecten de ondergroei jaarlijks te maaien en het maaisel af te voeren. Oude bomen langs schrale lanen zouden moeten worden gespaard, inclusief de ingevoerde Amerikaanse eik. Bij vernieuwing en verbreding van schelpenfietspaden dienen schelpen te worden gehandhaafd of vervangen door ander los, kalkhoudend materiaal, niet door beton of asfalt. Verder moeten de bermen bij dergelijke werkzaamheden zo veel mogelijk worden behoed voor bodemstoring en voor aanvoer van voedselrijke grond.

Het huidige gangbare beheer van heidevelden door middel van extensieve beweiding en af en toe plaggen van terreindelen met een verouderde vegetatie voldoet voor heidepaddenstoelen. In zandverstuivingen is het van groot belang om verspreid bomen van verschillende leeftijd te handhaven omdat sommige bedreigde paddenstoelen van deze condities afhankelijk zijn. Graslanden op voormalige landbouwgronden worden thans doorgaans extensief beweïd. Een aanvullend hooilandbeheer zou de verschraling bevorderen en daarmee de condities voor kritische graslandpaddenstoelen bevorderen.

De resultaten van het onderzoek en de conclusies daarvan voor het beheer in het Drents-Friese Wold worden samengevat in hoofdstuk 7. Het rapport wordt afgesloten met een literatuurlijst (hoofdstuk 8).

Het volledige rapport, getiteld 'Paddenstoelen in het Drents-Friese Wold 2008-2010', kan worden besteld door overmaking van 20 euro (inclusief verzendkosten) op bankrekening ten name van Stichting Paddestoelen Werkgroep Drenthe te Beilen onder vermelding van 'rapport DFW'. Het kan ook worden afgehaald bij Eef Arnolds, Holthe 21, Beilen. De prijs bedraagt dan 15 euro.

Bosomvorming is de grootste bedreiging van de paddenstoelen in het Drents-Friese Wold, vooral voor de oude sparrenbossen met veel zeldzaamheden.

DE EXCURSIES VAN DE PWD IN 2010

Eef Arnolds, Rob Chrispijn, Roeland Enzlin, Cees Koelewijn en Bernhard de Vries

De verslagen zijn opgesteld door de genoemde excursieleiders en soms aangevuld door andere deelnemers. Bij alle excursies wordt een lijstje gegeven van soorten die opgenomen zijn in het de nieuwe Rode Lijst Paddenstoelen (Arnolds & Veerkamp, 2008). Daarnaast worden soms soorten vermeld die niet op de Rode Lijst staan maar die nationaal of regionaal zeldzaam zijn.

Categorieën van de Rode Lijst 2008		
GE = Gevoelig	KW= Kwetsbaar	BE = Bedreigd
EB = Ernstig bedreigd	VN= Verdwenen (niet gevonden sinds 1988)	
* = (Regionaal) zeldzaam, niet op Rode Lijst		

30 augustus. De Slotplaats bij Bakkeveen

Cees Koelewijn

Op verzoek van Natuurmonumenten verrichten vrijwilligers van IVN Roden jaarlijks inventarisaties op allerlei gebied, vooral vlinders en flora. Paddenstoelen waren nog nooit gedaan en dat moest toch maar een keer gebeuren. Het leek Natuurmonumenten wel wat om het landgoed De Slotplaats bij Bakkeveen mycologisch op de kaart te zetten. De Paddestoelenwerkgroep IVN Roden werd benaderd om deze klus te klaren. Enige hulp was daarbij welkom en bij de planning van het programma van de PWD bleek het mogelijk vroeg in het seizoen hier een excursie te houden. Door het vervallen van de excursie op 23 augustus werd dat de eerste, waar heel wat deelnemers op afkwamen zodat het mogelijk bleek twee groepen te formeren.

Dat kwam goed uit want De Slotplaats ligt verspreid over maar liefst 8 kilometerhokken en is zeer divers met heide, vennen en een gevarieerde beplanting. Het kent twee hoofdlanen, de Witte Singel en de Zwarte Singel. De laatste wordt omlijst door mooie oude beuken met tal van kenmerkende soorten. Aan het begin van de laan werden we direct al verrast door de aanwezigheid van de Bleekgele russula. Wij zagen sowieso heel wat bijzondere soorten op deze dag en de grootste verrassing was de Bloedrode russula, waarvan enkele exemplaren werden gevonden onder Fijnspar. Op de nieuwe Rode Lijst staat deze fraaie paddenstoel vermeld als kwetsbaar, voordien als ernstig bedreigd, maar het blijft een zeldzame soort. Hoe zeldzaam *Cortinarius subtortus* (nog zonder Nederlandse naam) is, blijft voorlopig de vraag. Van deze soort werden honderden exemplaren gezien bij Fijnspar. Hij lijkt erg op de Olijfkleurige gordijnzwam (*C. infractus*) waarmee hij gemakkelijk kan worden verward. Inge Somhorst heeft zich hiermee bezig gehouden en meldde dat *C. subtortus* zich onderscheidt door lichtere lamellen en bovendien is hij nauwelijks bitter. Microscopisch kenmerkt de soort zich door de aanwezigheid van cystiden.

Er waren andere opvallende gordijnzwammen, waarvan de Donkerlila gordijnzwam het meest in het oog sprong. Deze begeleider van naaldbomen, vooral bij den, komt op slechts enkele plaatsen in Nederland voor. Voeg daarbij de waarneming van de Kleverige knolamaniet, vooral bekend van Roden en omgeving, en ruim 200 andere soorten, dan kun je van zo'n dag - zo vroeg in het seizoen - spreken van een geslaagde onderneming en een goede start om De Slotplaats mycologisch op de kaart te zetten.

Later bezocht de Paddestoelenwerkgroep IVN Roden het gebied nog drie keer, waarvan verslagen werden geplaatst op de website van IVN Roden. Eén bijzondere vermelding uit die excursies is hier zeker nog op zijn plaats, namelijk die van de Rossige stekelzwam (*Hydnum rufescens*).

Ik kan me voorstellen dat de vraag leeft wat met al deze fraaie waarnemingen wordt gedaan. Uiteraard wordt er een verslag van gemaakt, nadat er dit jaar nog gegevens van twee bezoeken bijkomen. Dat is van belang om alle standplaatsen van bijzondere soorten nog eens goed op de kaart te zetten. Om na te gaan of er door geplande werkzaamheden in de komende jaren groeiplaatsen van zeldzame zwammen worden bedreigd, heb ik met een medewerker van Natuurmonumenten na afloop van het seizoen een rondgang over het terrein gemaakt. Dat bleek niet zo te zijn, maar toch is het goed om alles zwart op wit te zetten. De ervaring leert dat goede afspraken daarover noodzakelijk zijn. Het is mooi dat Natuurmonumenten nadrukkelijk rekening wil houden met het beschermen van de mycoflora op De Slotplaats.

Bijzondere vondsten (12 Rode-lijstsoorten), o.a.:

Kleverige knolamaniet	BE	<i>Amanita virosa</i>
Holsteelboleet	KW	<i>Boletinus cavipes</i>
Geringde korrelinktzwam	KW	<i>Coprinus ephemeroides</i>
Spitse gordijnzwam	BE	<i>Cortinarius acutus</i>
Roodschubbige gordijnzwam	KW	<i>Cortinarius bolaris</i>
Donkerlila gordijnzwam	GE	<i>Cortinarius malachius</i>
Gele stekelzwam	KW	<i>Hydnum repandum</i>
Goudvinkzwam	KW	<i>Pholiota astragalina</i>
Scherpe grauwhoedrussula	EB	<i>Russula acrifolia</i>
Bleekgele russula	KW	<i>Russula farinipes</i>
Bloedrode russula	KW	<i>Russula sanguinaria</i>

6 september. De Reitma en Boswachterij Schoonlo bij Elp

Eef Arnolds

Eindelijk weer een natte nazomer! Hoewel je dat op deze stralende dag met een uitdrogende oostenwind niet direct zou zeggen. In de graslanden bij Havelte had de regen onlangs een rijke oogst aan zeldzame satijnzwammen opgeleverd. Ook de blauwgraslanden van de Reitma staan vanouds bekend om de bijzondere soorten van deze groep. De satijnen verwachtingen waren dus hoog gespannen bij de 23 (!) deelnemers. Het resultaat viel echter tegen. We struinden heel wat graslandpercelen langs de Elperstroom af, maar de meeste waren volledig paddenstoelenloos. Uiteindelijk konden we in een relatief droog gedeelte met goed ontwikkeld blauwgrasland vijf satijnzwammen noteren, allemaal Rode-lijstsoorten, waaronder het Vaalgeel staalsteeltje en het Blauwbruin staalsteeltje dat oorspronkelijk in 1983 uit de Reitma is beschreven. Hier stonden ook twee andere kenmerkende schraallandsoorten: de Hooilandwasplaat en het Broze vuurzwammetje. Langs de Graothelm aan de oostkant van het reservaat lag een hoger stukje mossig grasland met wederom Broos vuurzwammetje en de zeer zeldzame Knophaarsatijnzwam die nog niet van dit terrein bekend was. Het is duidelijk dat de in het algemeen schamele mycoflora te wijten was aan het drastisch verhoogde waterpeil waardoor veel percelen nu al plas-dras stonden. Misschien gunstig voor de vegetatie (hoewel we daar onze twijfels over hadden), maar in ieder geval funest voor de eertijds zo waardevolle mycoflora. Twee overvliegende raven en een cirkelende zwarte ooievaar maakten de tegenvallende oogst enigszins goed.

's Middags beproefden we ons geluk aan de noordkant van het reservaat, in de graslanden van de Oosterma en Stroetma en de aangrenzende bossen van boswachterij Schoonlo. De graslanden leverden wederom nauwelijks iets op, maar in het bos stonden genoeg paddenstoelen om vrolijk van te worden. De meeste bijzonderheden stonden echter op een, ten dele geplagd, heideveldje aan de rand van het beekdal: Veenmossatijnzwam, Geelsteelsatijnzwam, Veenmycena (*Mycena megaspora*) en Veenvlamhoed (*Gymnopilus fulgens*). Op de weg terug wierpen sommigen nog even een blik op de schraal ogende eikenbermen van de Egbertsweg langs de Oosteresch van Elp. Een goede impuls, want zij kregen als toetje op honderd meter berm drie stekelzwammen voorgeschoteld, alsmede de

Grootsporige truffelknotszwam (*Cordyceps longisegmentis*) op Stekelige hertentruffel (*Elaphomyces muricatus*) en de Bittere boleet (*Tylopilus felleus*).

Bijzondere soorten (24 Rode-lijstsoorten) o.a.:

Bruine zwartsneesatijnzwam	KW	Entoloma caesiocinctum
Knophaarsatijnzwam	GE	Entoloma cuspidiferum
Veenmosgordijnzwam	KW	Entoloma elodes
Helmsatijnzwam	BE	Entoloma infula
Vaalgeel staalsteeltje	BE	Entoloma longistriatum
Somber staalsteeltje	KW	Entoloma poliopus var. parvisporigerum
Blauwbruin staalsteeltje	KW	Entoloma pseudocoelestinum
Geelsteelsatijnzwam	KW	Entoloma xanthocaulon
Gezoneerde stekelzwam	KW	Hydnellum conrescens
Fluwelige stekelzwam	KW	Hydnellum spongiosipes
Hooilandwasplaat	KW	Hygrocybe aurantioviscida
Broos vuurzwammetje	BE	Hygrocybe helobia
Wollige stekelzwam	KW	Phellodon confluens

12 september. Het Boekweitenveentje ten westen van Gieten

Roeland Enzlin

Om maar meteen met de deur in huis te vallen: Ook deze keer liet het Boekweitenveentje zich van een mooie en paddestoelenrijke kant zien. Maar liefst 229 soorten konden genoteerd worden, waaronder 33 Rode lijst-soorten en ruim 40 zeldzaamheden. Eigenlijk zou het er één meer moeten zijn. Direct in het begin bij het halfbakken parkeerterreintje, veel te klein voor al die auto's, vond ik een zwammetje met gelige lamellen. Gelukkig stond er niet één exemplaar, maar een stuk of acht. De vleeskleurige, gladde en iets doorschijnend gestreepte hoed bracht geen aha Erlebnis met zich mee. Integendeel. Het materiaal werd snel aan Eef getoond. Ook hij had geen idee wat het zou kunnen zijn. Zelfs het geslacht was niet duidelijk. Dan moet het wel iets bijzonders zijn. Na uitgebreid onderzoek werden de raadsels alleen maar groter. Om een lang verhaal kort te maken. Het gedroogde materiaal ligt nu bij Thom Kuyper, specialist in "rare soorten", maar tot op heden is nog niet bekend wat het is. De toon was met deze vondst aardig gezet!

In het bosje vlakbij de parkeerplaats werden meteen al veel vondsten gedaan. *Russula*'tje hier, *Ridderzwammetje* daar, *Mycena*'tjes er tussen door. Nog een *Porfieramaniet* (*Amanita porphyria*) en een *Cantharelletje*, etcetera. Teruggekomen bij het pad werd de ene na de andere Kluifzwam gevonden. Uiteindelijk zes verschillende soorten. Op de "stort" stonden diverse Parasolzwammen, waaronder *Kastanjeparasolzwam* (*Lepiota castanea*), *Spitschubbige* (*Lepiota aspera*), en *Fijnschubbige parasolzwam* (*L. echinacea*). Ook stonden hier veel Vezelkoppen. Kluifzwammen en parasolzwammen houden van kalkrijke grond en daardoor komen ze in Drenthe maar zeer lokaal voor, meestal langs schelpenpaden. Bij het Boekweitenveentje is de kalkrijkdom te danken aan overal verspreid afval van een vroegere cementfabriek. Vlakbij de stort onder een stelletje populieren werd een groenige *Russula* met rode bloes gevonden. Eef herkende deze direct als *Russula elaeodes*, een zeldzame soort. Deze soort is hier vaker gevonden, maar naar nu blijkt met een foutieve naam in het bestand opgenomen. In een kuil bij populieren werden fraaie en grote Gekraagde aardsterren (*Geastrum triplex*) gevonden. Altijd leuk en hier nog niet zo vaak gevonden. Bij één van de zomerhuisjes werd een klein *mycena*'tje gevonden met een roze hoedje en een ietwat behaarde steel. Dit was de Lila *mycena* (*Mycena albidolilacea*), maar Roze *mycena* zou een betere naam geweest zijn. Dit schijnt een grote zeldzaamheid te zijn, maar zelf heb ik deze soort het afgelopen jaar diverse malen mogen vinden.

Helaas begon het langzamerhand te regenen en het zou ook niet meer ophouden. Gelukkig mocht dat de pret en de vondsten niet drukken. We waren inmiddels aangekomen

bij de zuidelijke plas met steile, hoge, voornamelijk met eiken begroeide oevers. Al snel werden daar stekelzwammen gevonden. Grappig, want het was jaren geleden dat we ze daar zagen en op de andere plekjes leken ze verdwenen. Zowel de Gezoneerde (*Hydnellum conrescens*) als de Fluwelige stekelzwam (*H. spongiosipes*) lieten zich met diverse exemplaren bewonderen. Bovenaan de steilkant stonden nog fraaie Blauwvoetstekelzwammen (*Sarcodon scabrosus*). De klapper op stekelzwamgebied was echter de vondst van tientallen Tengere stekelzwammen (*Phellodon melaleucus*). Deze soort was hier nog niet eerder gevonden en is in heel Nederland erg zeldzaam. De fotografen moesten zich in allerlei bochten wringen om het clubje op de helling te kunnen fotograferen, maar het is gelukt. Langs de andere kant van de plas werd in een vergelijkbare steilkant een groep Witte duifridderzwammen (*Tricholoma columbetta*) ontdekt. Deze plaatsen blijven lekker schraal, omdat er geen strooisel op blijft liggen. De ridderzwammen, maar ook de stekelzwammen hebben daar een goede leefomgeving aan. Op de terugweg werden her en der nog zwammen gevonden, zoals diverse staalstelen, waaronder de Rozevoetsatijnzwam (*Entoloma turci*), die al jaren tussen mos op hetzelfde muurtje van een afgebroken zomerhuisje groeit. Al met al een zeer fraaie excursie.

Bijzondere vondsten (33 Rode-lijstsoorten) o.a.:

Grootsporige truffelknotszwam	KW	<i>Cordyceps longisegmentis</i>
Blauwplaatstaalsteeltje	KW	<i>Entoloma chalybaeum</i>
Bleekbruin staalsteeltje	BE	<i>Entoloma sodale</i>
Rozevoetsatijnzwam	BE	<i>Entoloma turci</i>
Gezoneerde stekelzwam	KW	<i>Hydnellum conrescens</i>
Fluwelige stekelzwam	KW	<i>Hydnellum spongiosipes</i>
Bleekgele vezelkop	KW	<i>Inocybe ochroalba</i>
Lila mycena	GE	<i>Mycena albidolilacea</i>
Gewoon varkensoor	KW	<i>Otidea onotica</i>
Tengere stekelzwam	BE	<i>Phellodon melaleucus</i>
Bruinbultige franjehoed	BE	<i>Psathyrella gossypina</i>
	*	<i>Russula elaeodes</i>
Blauwvoetstekelzwam	KW	<i>Sarcodon scabrosus</i>
Kleinsporige grauwkop	*	<i>Tephrocybe mephitica</i>

20 september. Paterswolde, landgoed Vennebroek en De Braak

Cees Koelewijn

Eigenlijk wilden de meesten 's morgens naar het vermaarde Vennebroek. Echter De Braak stond tevens op het ochtendprogramma. Bernhard 'offerde zich op' en bezocht dit toch ook interessante landgoed met een flinke groep. Onze groep werd vergezeld door boswachter Jacob de Bruin van Natuurmonumenten, eigenaar van beide landgoederen. Hij trof het deze dag wel, want we kwamen nogal wat tegen! Daardoor zal hij een goede indruk hebben gekregen van de grote rijkdom aan paddenstoelen en over het belang van de bescherming ervan. Goed beheer van de lanen staat dan ook hoog op het lijstje van prioriteiten. Direct bij de poort werden we al verrast door de prachtige Goudgele koraalzwam, een zeer zeldzame soort waaraan dit gebied mede zijn faam ontleend. Van deze koraalzwam troffen we in de meest noordelijk gelegen laan indrukwekkende groepen. Dat is werkelijk een toplaan, mede door de aanwezigheid van allerlei stekelzwammen, waardoor het gebied ook vermaard is. Daar noteerden we ondermeer de Avondroodstekelzwam en de Fluwelige stekelzwam. Enige opwinding ontstond bij de waarneming van de –verwachte- ernstig bedreigde Scherpe stekelzwam. Er schijnen mensen te zijn die er een verre reis voor over hebben om deze soort te fotograferen. Bij het aanschouwen van 'een bruin hoopje' was dat voor de meesten niet te bevatten, vandaar de opwinding. En passant werden er nog drie soorten stekelzwammen genoteerd. De vondst van de dag vonden we daar uiteraard ook: de Taaie rouwridderzwam. Deze stond in de Rode lijst genoteerd als 'verdwenen', maar schijnt recent weer ergens in

Nederland te zijn waargenomen en nu dus hier. Zo'n vondst geeft toch maar weer meer allure aan deze laan, die toch al vol staat met Rode-lijstsoorten.

's Middags togen we met zijn allen naar de hoofdlaan van Hoog Hullen tegenover vliegveld Eelde, hetgeen trouwens een andere naam schijnt te hebben. Hoog Hullen is een instelling voor (drank)verslaafden en was het daarom dat er iets 'spiritueels' in de lucht hing, of was het van de lucht van de Inktviszwam (*Clathrus archeri*) die we er troffen? Voor de meesten was dit de eerste kennismaking met deze 'welriekende' zwam. Het was een drukte van belang in deze beukenlaan waar Rob Chrispijn op zijn mountainbike de zaak verkende en de 'highlights' kwam melden. Geert de Vries sjouwde zich rot om al het fraais te fotograferen. Bij de ontdekking van de Beukenmelkzwam (*Lactarius fluens*) kwam hij van verre aangehold. Op de vraag of hij op de plek waar hij vandaan kwam het fotogenieke Sparreveertje (*Pterula multifida*) had gezien, moest hij ontkennend antwoorden, en zo ging hij heen en weer.

Om de ochtendsessie van Bernhard en de zijnen in De Braak hier nog te bespreken ontbreekt de ruimte. Toch wil ik hier een waarneming uit dat gebied melden, al was dat eind oktober en kwam die voor rekening van de Paddestoelenwerkgroep IVN Roden. We werden door een boswachter gemaand op de paden te blijven, maar gelukkig had iemand anders van Natuurmonumenten meer begrip voor onze werkzaamheden, zodat wij onbezwaard van het pad afweken bij het zien van een opvallende amaniet onder beuken. Het was de Brokkelzakamaniet (*Amanita submembranacea*), een grote zeldzaamheid in Nederland.

Bijzondere soorten (16 Rode-lijstsoorten), o.a.:

Scherpe stekelzwam	EB	Hydnellum compactum
Gezoneerde stekelzwam	KW	Hydnellum concrescens
Fluwelige stekelzwam	KW	Hydnellum spongiosipes
Gele stekelzwam	KW	Hydnum repandum
Schaapje	KW	Lactarius vellereus
Taaie rouwridderzwam	EB	Lyophyllum deliberatum
Kleine trompetzwam	KW	Pseudocraterellus undulatus
Goudgele koraalzwam	BE	Ramaria aurea
Avondroodstekelzwam	BE	Sarcodon joeides
Blauwvoetstekelzwam	KW	Sarcodon scabrosus
Zeepzwam	KW	Tricholoma saponaceum
Zijdeachtige beurszwam	KW	Volvariella bombycina

27 september. Luttenbergven en Varsenerveld

Eef Arnolds

Nu de Drentse kilometerhokken volgens onze normen toereikend waren onderzocht, konden we ons wel een uitstapje veroorloven naar twee bijzondere gebieden in Overijssel. Eerst bezochten we het Luttenbergven bij Lemelerveld, een prachtig complex schraallanden van Staatsbosbeheer dat in Drenthe haar gelijke niet kent. Het terrein omvat goed ontwikkelde blauwgraslanden vol Blauwe knoop en Spaanse ruiter, heischrale graslanden met Klokjesgentiaan en Heidekartelblad, verschrallend voormalig agrarisch grasland en moerasbosjes van els en wilgen. Bij zulke vegetaties horen kritische paddenstoelen als wasplaten, waarvan we inderdaad vier soorten vonden: behalve het algemene Gewoon vuurzwammetje (*Hygrocybe miniata*) ook het Broos vuurzwammetje, de Kleverige wasplaat en de prachtige, dieprode Karmozijnwasplaat. Eerlijk gezegd hadden we er meer verwacht en dat gold zeker voor andere graslandpaddenstoelen. Zo vonden we geen enkel knotszwammetje en slechts één satijnzwam, de Bruine zwartsneekatijnzwam, overigens wel een typische indicatorsoort van oude schraallanden. Opvallend was verder het vrij talrijke optreden van de Forse melkzwam bij verspreide berken in het grasland. Die soort kennen we in Drenthe alleen als mycorrhizapartner in oude opstanden van Fijnspar, maar volgens de literatuur voelt hij zich inderdaad bij beide boomsoorten thuis.

Het Varsenerveld bij Varsen, even ten westen van Ommen, is eigendom van de gemeente Ommen. Het beheer is er lang verwaarloosd, maar onder het bezielende enthousiasme van Henk Ruiter wordt het beheer nu door vrijwilligers uitgevoerd. Vooral op de recent vergraven delen hebben zich tal van bijzondere planten van schrale graslanden en natte heidevelden gevestigd of uitgebreid. Daar vonden we ook karakteristieke pionierpaddenstoelen als de Heideknotszwam en de Veenvlamhoed (*Gymnopilus fulgens*) en bij jonge berkenopslag mycorrhizavormers als het Vals poedersteeltje (*Inocybe jacobi*) en Kleine berkenboleet (*Leccinum schistophilum*). De laatste soort is recent onderscheiden en nog weinig bekend, maar vermoedelijk in natuurontwikkelingsgebieden niet zeldzaam. Hij lijkt op een miniatuuruitvoering van de Gewone berkenboleet (*L. scabrum*), maar verschilt ook in sommige microscopische kenmerken. De gestage ontwikkeling van schraalland-vegetaties werd mycologisch geïllustreerd door de aanwezigheid van enkele wasplaten, waaronder de zeldzame Grauwe wasplaat, en de Helmsatijnzwam.

Bijzondere soorten (18 Rode-lijstsoorten) o.a.:

Luttenbergven:

Geelschubbig satijnchampignon	GE	Agaricus xantholepis
Bruine zwartsneezetijnzwam	KW	Entoloma caesiocinctum
Kleverige wasplaat	KW	Hygrocybe glutinipes
Broos vuurzwammetje	BE	Hygrocybe helobia
Karmozijnwasplaat	BE	Hygrocybe phaeococcinea
Forse melkzwam	KW	Lactarius trivialis

Varsenerveld:

Holsteelboleet	KW	Boletinus cavipes
Heideknotszwam	KW	Clavaria argillacea
Veenmossatijnzwam	KW	Entoloma elodes
Helmsatijnzwam	BE	Entoloma infula
Elfenwasplaat	GE	Hygrocybe ceracea
Papegaaizwammetje	GE	Hygrocybe psittacina
Grauwe wasplaat	KW	Hygrocybe unguinosa

4 oktober. Zeijerveen en Asserbosch

Bernhard de Vries

Een voorexcursie had ons weinig hoop gegeven op een, voor verwende pvd-ers, boeiende dag. Een golfterrein onderbroken door jonge, in rijen uitgeplante bosjes en een geasfalteerd fietspad geflankeerd door (te) jong eiken kan toch niet veel opleveren? Het weer was ook vrij droog geweest. Bij de aankomst van een grote groep enthousiastelingen sloeg me de schrik om het hart; kwamen ze hier voor een lege doos? Daar kwam nog bij dat men de groep wilde splitsen; de armoe moest worden verdeeld. . . . Tot een wat verlate lunchpauze hebben we elkaar niet meer terug gezien. Blijkbaar was er dan toch op het immense terrein wel iets te vinden: een oud bosrestant, jonge sparren op verlaten weidegrond, een verschaalde berm, groepen hazelaars. Bij de boterham gingen de dozen open voor een vluchtige indruk. Gelukkig was Kor er; die ontfermde zich over de gordijnzwammen. Geruime tijd later, toen alles thuis bekeken was, bleek het totaal te komen op 145 soorten. En dat was meer dan verwacht.

Als goedmaker van de dag hebben we 's middags de oude begraafplaats in het Asserbosch aan de Beilerweg bezocht. Daar gingen we kruipenderwijs. De lange afstanden en de droge berm van de ochtend waren vergeten; hier heerste een andere schimmelkoning. Ieder die er wel eens gezocht heeft weet hoe dat gaat. Houd je doosje maar open want het huiswerk stapelt zich in rap tempo op. In vrij korte tijd hebben we daar het aantal van 96 soorten bereikt. Een nieuwe euforie verdreef onze ochtend-moeheid. De lijst van bijzondere soorten spreekt boekdelen. Opvallend waren de vele soorten van schrale graslanden in de gazons,

waar het beheer heel gunstig is voor deze paddenstoelen door het regelmatige maaibeheer en de afvoer van maaisel en gevallen blad. Was dat maar op alle Drentse kerkhoven het geval!

Bijzondere soorten (14 Rode-lijstsoorten):

Zeijerveen:

Gele knotszwam	BE	Clavulinopsis helveola
Kleine pelargoniumgordijnzwam	GE	Cortinarius diasemospermus
Bruine anijszwam	KW	Lentinellus cochleatus
Bloedhuidje	BE	Phanerochaete sanguinea
Asserbosch o.a.:		
Rimpelige knotszwam	KW	Clavulina rugosa
Verblekende knotszwam	KW	Clavulinopsis luteoalba
Blauwplaatstaalsteeltje	KW	Entoloma chalybaeum var. lazulinum
Gele stekelzwam	KW	Hydnum repandum
Broos vuurzwammetje	BE	Hygrocybe helobia
Weidewasplaat	KW	Hygrocybe pratensis
Zwartvoetkrulzoom	KW	Paxillus atrotomentosus
Kleine trompetzwam	KW	Pseudocraterellus undulatus
Oranjegeel koraaltje	KW	Ramariopsis crocea

11 oktober. Het Drents Friese Wold, Boswachterij Smilde

Rob Chrispijn

Tijdens het driejarig onderzoek naar paddenstoelen in het Drents Friese Wold waren er in het uiterste noordoostelijke deel van het gebied, genaamd Noordelijke Veldhuizen, nog steeds geen Rode-lijstsoorten gesignaleerd. Hoogste tijd om dit kilometerhok met de werkgroep wat beter te bekijken. Deze ochtend leverde dat 122 soorten op, waaronder Hanekam, Korrelige hertentruffel en Veenvlamhoed als Rode-lijstsoorten. Er was veel gekapt in dit hok, maar in het naaldbos dat nog overeind stond, groeide een elfenbankachtige zwam op een fijnsparstronk die verdacht week van consistentie was en in de porielaag een soms blauwachtige weerschijn had. Het bleek om de Gezzoneerde kaaszwam te gaan, een zeldzame soort, maar eentje die duidelijk in opmars is, want hij is dit jaar ook op andere plekken in Drenthe gevonden.

De ochtendgroep bezocht met Eef de Zuidelijke Veldhuizen aan de zuidkant van de Bosweg en kwam met 116 soorten eveneens tevreden terug. Zij vonden een andere kaaszwam die bezig is om zich langzaam uit te breiden, namelijk de Zwetende kaaszwam, een soort met opvallende druppelvorming aan de poriën bij jonge exemplaren. Ook vonden ze enkele interessante mestpaddenstoelen op paardenvijgen langs een ruitpad: de Koemestbekerzwam (*Peziza bovina*) en het zeer zeldzame Melig breeksteeltje (*Conocybe farinacea*). De hier gevonden Glinsterende parasolchampignon is zeldzaam in Drenthe en was in het Drents Friese Wold slechts één maal eerder aangetroffen.

In de middag trokken beide groepen naar hetzelfde kilometerhok ten oosten van de Hoekenbrink waar een breed bospad als een lineaal dit hok diagonaal in tweeën deelt. Eef en consorten ontdekten in het westelijk deel van dit hok een fraai fijnsparrenbos met onder meer de Kamfergordijnzwam en zelfs *Cortinarius tortuosus* die pas recent voor het eerst in ons land is vastgesteld en nog geen Nederlandse naam heeft. Daarnaast de iets meer gebruikelijke soorten als de Pagemantel en de Olijfplaatgordijnzwam (*Cortinarius scaurus*). Opvallend voor een km hok dat voornamelijk uit bos bestaat, waren vondsten van de Adonismycena en de Slijmwasplaat. Ze werden gevonden in het puntje heide dat vanaf de Hoekenbrink het hok in steekt. Met 132 soorten en een streeplijst vol coördinaten van Rode-lijstsoorten had de notulist kramp in zijn vingers. Deze paddenstoelenrijkdom is net op tijd vastgelegd, want de afgelopen winter heeft Staatsbosbeheer dit sparrenperceel onder handen genomen en we hebben moeten helaas moeten constateren dat er van het prachtige bos weinig over is.

Degenen die de zuidoostelijke driehoek van dit hok bezochten, hadden minder soorten, maar wel veel paddenstoelen. Zeer de moeite waard was een gemengd bos van Eik, Fijnspar en Grove den, waar de Roodschubbige gordijnzwam vlak in de buurt groeide van Fraaie gifgordijnzwam (*C. orellanoides*) en Groene glibberzwam (*Leotia lubrica*).

Bijzondere soorten (16 Rode-lijstsoorten) o.a.:

Roodschubbige gordijnzwam	KW	Cortinarius bolaris
Kamfergordijnzwam	GE	Cortinarius camphoratus
Pagemantel	KW	Cortinarius semisanguineus
	*	Cortinarius tortuosus
Korrelige hertentruffel	KW	Elaphomyces granulatus
Veenvlamhoed	KW	Gymnopilus fulgens
Slijmwasplaat	KW	Hygrocybe laeta
Adonismycena	KW	Mycena adonis
Bospadbundelzwam	GE	Pholiota mixta
Zilversteelzwavelkop	KW	Psilocybe marginata
Gezoneerde kaaszwam	GE	Tyromyces wakefieldiae
(geen Nederlandse naam)	*	Oliogoporus guttulatus
Bittere boleet	KW	Tylopilus felleus

17 oktober 2010. Eexterveld en Zwanenmeer

Eef Arnolds

Met de zeer vruchtbare excursie van 6 september 2009 in gedachten, hadden we besloten om het Eexterveld bij Anderen dit jaar nogmaals te bezoeken, deze keer aanmerkelijk later in het seizoen. Half oktober is in het algemeen een optimale tijd voor paddenstoelen van graslanden en heidevelden op leem, waarom dit terrein beroemd is. We vonden inderdaad de nodige karakteristieke graslandsoorten, zoals het altijd verrassende Papegaaizwammetje, de Slijmwasplaat, Verblekende knotszwam, Kleverige aardtong (*Geoglossum glutinosum*) en Sterspoorsatijnzwam (*Entoloma conferendum*). Opvallend was het talrijke optreden van de Heidezwavelkop, een bedreigde soort die kenmerkend is voor heischrale graslanden. Op koeienplakken stonden het Blauwvoetkaalkopje (*P. fimetaria*) en de Kleefsteelstropharia (*P. semiglobata*) in enorme hoeveelheden, alsmede de veel kleinere en zeldzamere Vlokkige mestfranjehoed (*Psathyrella hirta*), de bruine hoedjes versierd met fraaie witte velumschubjes. Alle drie paddenstoelen die je in zwaar bemeste boerenweilanden niet aantreft en die het moeten hebben van beweide, voedselarme natuurterreinen. Toch viel het aantal soorten in het open terrein wat tegen en echte klappers bleven deze keer uit. Kennelijk was deze herfst, ondanks de ogenschijnlijk zeer gunstige weersomstandigheden, toch niet optimaal voor graslandpaddenstoelen, want ook eerdere PWD-excursies naar de Reitma en het Luttenbergven voldeden niet aan de (te) hoog gespannen verwachtingen.

's Middags verplaatsten we onze activiteiten naar het oude eikenbos rond het Zwanenmeer ten noorden van Gieten. De naam van het terrein roept nostalgische mycologische gevoelens op, want het was ooit de vindplaats van spectaculaire soorten als de Hoorn-van-overvloed (*Craterellus cornucopioides*) en de Vltige slijmkop (*Hygrophorus nemoreus*). Heimelijk hoopten we in dit uitstekende zwammenjaar op de herontdekking van een van deze juwelen, maar dat mocht niet zo zijn. Er stonden echter genoeg paddenstoelen om ons in een opperbste humeur te brengen. Het totaal kwam op ruim 150 soorten. Het oude, doorgeschoten hakhout zag er sprookjesachtig uit, maar leverde niet veel méér op dan het standaardassortiment van zure eikenbossen. We moesten het, zoals zo vaak, vooral hebben van plekken met enige menselijke beïnvloeding. De halfverharde weg door het bos had voor enige minerale verrijking van de bermen gezorgd, getuige het grote aantal Witte kluifzwammen (*Helvella crispa*). Bijzondere soorten die daar ook van profiteerden, waren bijvoorbeeld de Donkere pronkridder (*Calocybe obscurissima*), Donzige beurszwam,

Tepelparasolzwam en Blauwvlekkende rouwridderzwam. Een soortgelijke situatie deed zich voor rond de met puin verharde parkeerplaats bij het zwembad, met als prettige bijkomstigheden veel Varkensoor, Lila gordijnzwam en Groene berkengordijnzwam (*Cortinarius raphanoides*).

Bijzondere soorten (20 Rode-lijstsoorten) o.a.:

Eexterveld:

Verblekende knotszwam	KW	Clavulinopsis luteoalba
Roestbruin mosklokje	KW	Galerina cerina
Slijmwasplaat	KW	Hygrocybe laeta
Papegaaizwammetje	GE	Hygrocybe psittacina
Heidezwavelkop	BE	Psilocybe ericaea
Vlokkige mestfranjehoed	KW	Psathyrella hirta

Zwanenmeer:

Lila gordijnzwam	KW	Cortinarius alboviolaceus
Tepelparasolzwam	KW	Macrolepiota mastoidea
Varkensoor	KW	Otidea onotica
Donzige beurszwam	KW	Volvariella hypopitys

25 oktober 2010. De Wildenberg bij Pieperij

Bernhard de Vries

De plaatsaanduiding van ons startpunt leek een beetje vaag maar “de bocht in de Nieuwe Dijk” bleek niet te moeilijk. Er waren twaalf deelnemers en ook de familie Blanksma, die op het terrein woont, was goed vertegenwoordigd. Het werd mede door die familie een heel gezellige excursie met onderweg veel tijd voor uitleg. Meer dan voorgaande jaren wordt er tegenwoordig veel gefotografeerd. Toch heeft het resultaat er niet onder geleden. In totaal hebben we drie kilometerhokken gedaan: een in een noordelijk gelegen bosje (61 soorten), de hoofdmoot in het grote boscomplex bij de Wildenberg, inclusief middagpauze (141 soorten) en 's middags rond het Meeuwenveen (74 soorten). In het noordelijke bosje zat op een naaldhoutstronk de Bestoven kaaszwam; een soort die in het verleden vaak gevonden werd op halfbegraven naaldhout maar erg zeldzaam lijkt geworden. Hij lijkt op de Boompuist maar heeft geen bruine doch lichtgele conidiën en wordt slechts enkele centimeters groot.

De middagpauze moet even vermeld worden. We werden gastvrij ontvangen door Stanieke en Klaas Blanksma. Op een matig groeiende vruchtboom in hun tuin vonden we de Boomgaardvuurzwam. Vanaf hun tuin hadden we prachtig uitzicht over het natuurterrein. Langs de met steenslag halfverharde toegangsweg vonden we typische soorten zoals de Kleine bruine bekerzwam (*Humaria hemisphaeria*) en Narcisridderzwam (*Tricholoma sulphureum*). Het terrein bij het Meeuwenven bleek te groot om geheel af te zoeken. Noordelijk van het ven ligt een groot nieuw ontwikkeld natuurterrein, Takkenhoogte. Daar moeten we nog eens een ander jaar heen gaan als het tijd is voor de wasplaten.

Bijzondere soorten (4 Rode-lijstsoorten):

Heideknotszwam	KW	Clavaria argillacea
Oranje mosklokje	KW	Galerina calyptrata
Bestoven kaaszwam	EB	Oligoporus rennyi
Boomgaardvuurzwam	KW	Phellinus tuberculosus

1 november. Drents Friese Wold bij Wateren

Rob Chrispijn

De ochtendgroep onder leiding van Eef bezocht de omgeving van de Ganzenpoel en noteerde daar 122 soorten, met als meest bijzondere waarneming het perfecte stadium van de Boompuist (*Oligoporusptychogaster*). Het imperfecte stadium, een bruin poederkussen van zachte stekels, is een bekende verschijning op naaldhoutstronken, maar het perfecte stadium is

in Nederland erg zeldzaam. Het bestaat uit een laag van witte poriën, in dit geval direct onder het poederkussen. De andere groep verkende de omgeving van het Vossenveen en vond daar de Roodschubbige gordijnzwam terug die tien jaar geleden al eens was genoteerd van een daar gelegen beukenlaan. In deze zelfde laan stonden ook de Okergele gordijnzwam (*Cortinarius delibutus*), in Drenthe wijd verbreid maar in het Drents Friese Wold een zeldzame soort, alsmede de Behaarde roodsteelcollybia op vers gevallen beukenblad.

In de middag werd, ook in twee groepen, het nabijgelegen Berkenheuvel bezocht dat door Natuurmonumenten wordt beheerd. Het bestaat vooral uit beboste zandverstuivingen die zich ontwikkeld hebben tot fraaie Kraaiheide-dennenbossen. Hier werden kenmerkende soorten genoteerd worden als Hanenkam, Korrelige hertentruffel en Duivelsbroodrussula (*Russula sardonica*). Ook werd de Kleinsporige gordijnzwam gevonden, een in ons land zeldzame soort die in dit deel van het Drents-Friese Wold vaker wordt waargenomen. De altijd weer fraaie Roodschubbige gordijnzwam werd herhaaldelijk aangetroffen. De andere groep had minder geluk en zij moesten al blij zijn met Oorlepelzwam en Dennensatijnzwam.

Bijzondere soorten (13 Rode-lijstsoorten) o.a.:

Holsteelboleet	KW	<i>Boletinus cavipes</i>
Hanenkam	GE	<i>Cantharellus cibarius</i>
Behaarde roodsteelcollybia	KW	<i>Collybia konradiana</i>
Roodschubbige gordijnzwam	KW	<i>Cortinarius bolarus</i>
Rondsporige gordijnzwam	GE	<i>Cortinarius balaustinus</i>
Korrelige hertentruffel	KW	<i>Elaphomyces granulatus</i>
Zilversteelsatijnzwam	KW	<i>Entoloma turbidum</i>
Witrandfranjehoed	GE	<i>Psathyrella niveobadia</i>
Heidezwavelkop	BE	<i>Psilocybe ericaea</i>
Zilversteelzwavelkop	KW	<i>Psilocybe marginata</i>

7 november 2010. Rotstergaasterwallen bij Heerenveen

Eef Arnolds

Het middagbezoek op 23 november van het vorig jaar aan de Rotstergaasterwallen bij onze Friese westerburen smaakte naar meer. De faam van deze graslanden langs de Tjonger als wasplatenparadijs begint algemeen bekend te worden. Meer dan 30 personen hadden zich bij de ingang verzameld, waaronder een dwaalgast uit Goeree. De mycoflora was lang niet zo overdadig ontwikkeld als in 2009, een tendens die we dit seizoen bij alle graslandterreinen constateerden. Grote delen van het gebied, die vorig jaar interessante vondsten opleverden, stonden al onder water. Toch konden we 13 soorten wasplaten bewonderen, waaronder als klappers de grote, rode vruchtlichamen van de Klaprooswasplaat op zijn vaste plekje en voor het eerst de al even spectaculaire en even zeldzame Granaatbloemwasplaat. Daarnaast onder andere drie knotszwammetjes en een paar aardige mestpaddenstoelen. De satijnzwammen die hier in september rijk vertegenwoordigd waren, lieten het echter afweten, op de algemene Bruine satijnzwam (*Entoloma sericeum*) en Sterspoorsatijnzwam (*E. conferendum*) na.

Het is zeer te betreuren en bijna onbegrijpelijk dat de enorme mycologische waarden van dit internationaal belangrijke gebied op verschillende manieren bedreigd worden. Staatsbosbeheer, eigenaar van het grootste deel, heeft het voornemen om de kade langs de Tjonger door te steken ten behoeve van de weidevogels en ganzen. Dat betekent meer inundaties en een groot verlies aan geschikt habitat voor paddenstoelen. Weidevogels en ganzen vindt je overal in Friesland, maar de rijkdom aan graslandpaddenstoelen is hier uniek! Daarnaast liggen zeer belangrijke groeiplaatsen van paddenstoelen, onder andere van de Klaprooswasplaat en Granaatbloemwasplaat, in een aangrenzend perceel dat nu nog eigendom is van de Dienst Landelijk Gebied in afwachting van een koper. Staatsbosbeheer lag voor de hand, maar gezien het natuurbeleid van de huidige regering zal dit terrein vrijwel zeker in

agrarische handen komen, met alle noodlottige gevolgen van dien. In het voorjaar van 2011 is dit grasland al voorzien van ruige stalmest, een zeer ongunstige ontwikkeling.

Bijzondere soorten (25 Rode-lijstsoorten) o.a.:

Witte stinkmycena	KW	Hemimycena delectabilis
Gele wasplaat	KW	Hygrocybe chlorophana
Kleverige wasplaat	KW	Hygrocybe glutinipes
Kabouterwasplaat	KW	Hygrocybe insipida
Granaatbloemwasplaat	EB	Hygrocybe punicea
Honingwasplaat	KW	Hygrocybe reidii
Klaprooswasplaat	*	Hygrocybe splendidissima
Grauwe wasplaat	KW	Hygrocybe unguinosa
Adonismycena	KW	Mycena adonis
Heidekleefsteelmycena	KW	Mycena pelliculosa
Slanke kopergroenzwam	BE	Psilocybe pseudocyanea

15 november. Holtingerzand en Kamperzand bij Havelte

Rob Chrispijn

Het was zo'n mooie dag dat er weinig animo bestond om de groep te splitsen. Dus gingen we gewoon met z'n allen lekker paddenstoelen zoeken. Dat leverde 74 soorten op, waaronder de nodige soorten die kenmerkend zijn voor stuifzandgebieden. Het Holtingerzand is militair oefenterrein en de brede tankbanen zorgen er voor dat zich langs bosranden een geschikt milieu ontwikkeld heeft voor allerlei ridderzwammen en andere liefhebbers van kaal, voedselarm zand. We ontdekten nieuwe vindplaatsen van onder meer de Gele ridderzwam en de Glanzende ridderzwam. Voor deze bedreigde soorten is het jammer dat de militairen zich uit dit gebied terugtrekken. Ervaring leert dat het natuurbeheerders grote moeite kost het zand te laten stuiven en te voorkomen dat een gebied als dit dichtgroeit.

's Middags bezochten we het Kamperzand, een soortgelijk gebied, alleen met dit verschil dat hier nog wat intensiever door militairen geoefend wordt doordat het zo dicht bij de kasernen ligt dat de tanks niet ver hoeven te rijden. Op een van de bosedandjes, begroeid met Grove den en Berk, groeide een paddenstoel die er uitzag als een iets afwijkend exemplaar van de Witbruine ridderzwam. Maar vooral langs de hoedrand zaten watervlekken die de Witbruine ridderzwam mist. Eef herkende hem als de uitgestorven gewaande Druppelvlekriderzwam, waarvan de laatste vondst dateerde van 1982. Een andere bijzondere ontdekking vormde de vondst van een weke, opvallend roze getinte kaaszwam met grote poriën op een bewerkt stuk naaldhout. Dit bleek *Tyromyces placenta* te zijn die een paar weken eerder in Limburg was ontdekt en toen als eerste Nederlandse waarneming in de boeken kon worden bijgeschreven. De Limburgse vondst betrof een schitterend, enkele decimeters groot exemplaar. Het exemplaar in Havelte zag er wat meer verfrommeld uit, maar dat maakte het plezier van deze vondst er niet minder om.

Bijzondere soorten (17 Rode-lijstsoorten) o.a.:

Heideknotszwam	KW	Clavaria argillacea
Pagemantel	KW	Cortinarius semisanguineus
Dunplaathoutzwam	KW	Gloeophyllum trabeum
Dennenslijmkop	KW	Hygrophorus hypothecus
Brandplekbundelzwam	KW	Pholiota highlandensis
Bittere trechterzwam	KW	Pseudoomphalina pachyphylla
Heidezwevelkop	BE	Psilocybe ericaea
Witbruine ridderzwam	KW	Tricholoma albobrunneum
Gele ridderzwam	BE	Tricholoma equestre
Druppelvlekriderzwam	VN	Tricholoma pessundatum
Glanzende ridderzwam	BE	Tricholoma portentosum
	*	Tyromyces placenta

22 november. Het Lheebroekerzand

Bernhard de Vries

Het was de laatste excursiedag van de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe dit jaar. We kwamen bij elkaar bij de ingang van het Lheebroekerzand, ergens op een zandpad. Ondanks die cryptische omschrijving kwamen toch meer dan 15 personen. De weersvooruitzichten waren gunstig: geen regen, geen vorst en geen zon. Vanwege een onbestemd vermoeden en voor de gezelligheid bleven we deze keer als een groep binnen roepafstand. Korstzwammetjes op jeneverbes, het hoofddoel van deze excursie is voor de meesten ook geen alledaagse kost.

Het Lheebroekerzand was omstreeks 1940 nog open; stuifzand en struikheide met hier en daar wat dichte jeneverbesbosjes. Ze waren nog niet veel hoger dan twee tot drie meter. Al vroeg werd het als beschermd natuurgebied aangemerkt, mede door toedoen van Dr. Willem Beyerinck uit Wijster, oprichter van het Biologisch Station aldaar. Omstreeks 1960 begon Dr. Jan Barkman vanuit datzelfde Biologisch Station, inmiddels onderdeel van de Universiteit Wageningen, aan een uitgebreid onderzoek naar de vegetatie van jeneverbesstruwelen. Ik assisteerde hem daarbij en specialiseerde me geleidelijk in de korstzwammen. Het Lheebroekerzand werd daarbij als eerste gekozen voor een aantal permanente proefvlakken. De vegetatie werd nauwkeurig onderzocht, daarna het microklimaat en tegelijkertijd ook nog de paddenstoelen. Spoedig werd duidelijk dat er grote verschillen waren met de soortensamenstelling onder Grove den, Larix en Fijnspar. In de jaren die volgden, groeide het jeneverbesonderzoek uit tot ver buiten ons land. Prachtige terreinen hebben we gezien maar nog steeds bleef Lheebroekerzand buitengewoon boeien. Het werd meer dan 30 keer bezocht in de jaren 1958 tot 1987. Toch moest het duren tot 1983 voordat hier de eerste Koraalspoorstekelzwam werd ontdekt, een korstzwam met stekeltjes die in onze contreien vrijwel alleen op jeneverbes groeit, heel soms op den. In de jaren daarna bleef het bij een herinnering. Dat was dus een reden om aan de deelnemers bij het begin van de excursie uit te leggen hoe dat zeldzame zwammetje te vinden is.

Het werd een leuke ontdekkingstocht door de stekelige “bush” Wat vroeger nog gemakkelijk te omzeilen bosjes waren, was nu slechts met hangen en wurgen te doordringen. Overal met half staande, half hangende en liggende dode stammetjes die er decennia over doen om te verteren. Overal met de fletspare Jeneverbeskorstzwam en andere, witte en gele korstjes. Natuurlijk ontbraken ook ‘echte’ paddenstoelen niet, hoewel een aantal koude nachten al vele slachtoffers had gemaakt. Het werd een lange lijst met meer dan 100 soorten. Omstreeks lunchtijd maakten enigen aanstalten om naar huis te gaan. Juist toen kreeg ik een dotje schimmel aangereikt dat me ergens aan herinnerde. Waar was het groeiplekje? Daar onder die dichte struik met het rode strikje, bij die droge naalden. BINGO !! Daar was hij dan; de Koraalspoorstekelzwam. Het werd een fotosessie waar menig filmster nog verlegen van zou worden. De soort staat altijd op plekken waar vrijwel geen regen doordringt. Blijkbaar groeit het ding dankzij “Nacht und Nebel” en wordt het verkouden bij nattigheid. De stekeltjes beginnen wit en worden bij het vormen van sporen bruin tot olijfgroen. De sporen lijken sprekend op die van een Koraalzwam (*Ramaria*). We hebben de Koraalspoorstekelzwam nu gevonden in 14 Drentse struwelen en 10 struwelen elders in ons land. Buiten ons land in Zweden, Denemarken, Polen en Duitsland, steeds onder dezelfde omstandigheden. Het was een prachtig slotakkoord van een lang en boeiend seizoen.

Bijzondere vondsten (7 Rode-lijstsoorten), o.a.:

Jeneverbeskorstzwam	BE	<i>Amylostereum laevigatum</i>
Mammoetboomkorst	*	<i>Cerocorticium hiemale</i>
Veelseptig korstje	*	<i>Hyphodontiella multiseptata</i>
Koraalspoorstekelzwam	BE	<i>Kavinia alboviridis</i>
Heidekleefsteelmycena	KW	<i>Mycena pelliculosa</i>
Kruipende kaaszwam	BE	<i>Oligoporus sericeomollis</i>
Glanzende ridderzwam	BE	<i>Tricholoma portentosum</i>

WAT DOET DE PADDESTOELENWERKGROEP DRENTHE?

De doelstellingen van de PWD zijn:

- Het organiseren en stimuleren van paddenstoelenonderzoek in Drenthe, vooral door middel van inventarisaties en het houden van bijeenkomsten.
- Het verzamelen van paddenstoelengegevens over Drenthe in een databestand in nauwe samenwerking met de Nederlandse Mycologische Vereniging.
- Het publiceren over paddenstoelen in Drenthe in een nieuwsbrief en in bestaande tijdschriften. Momenteel wordt gewerkt aan een provinciale paddenstoelenatlas.
- Het beschikbaar stellen van paddenstoelengegevens aan terreinbeherende instanties en het verstrekken van beheersadviezen om mycologische waarden te behouden of te vergroten.
- In voorkomende gevallen het uitvoeren van (betaalde) opdrachten wat betreft veldonderzoek aan paddenstoelen.
- Educatie op het gebied van paddenstoelenkennis en -bescherming door onder andere het organiseren van voor het publiek toegankelijke excursies en lezingen, alsmede het verlenen van medewerking op het vlak van natuureducatie.
- Het verstrekken van informatie over paddenstoelen aan geïnteresseerden, terreinbeheerders en de provinciale media.

Ook belangstellenden uit andere delen van Nederland zijn van harte welkom om deel te nemen aan de activiteiten van de werkgroep!!

De Activiteiten van de Paddestoelenwerkgroep Drenthe worden ondersteund door een subsidie van de Provincie Drenthe.

DE NIEUWSBRIEF

De Paddestoelenwerkgroep Drenthe verspreidt één keer per jaar een nieuwsbrief onder haar medewerkers, organisaties actief in natuurstudie, natuurbescherming en groenbeheer en andere belangstellenden. Men kan deze nieuwsbrief kosteloos ontvangen door zich schriftelijk op te geven bij het secretariaat.

Vaste rubrieken in de nieuwsbrief zijn:

- Beknopte verslagen van excursies van de werkgroep.
- Een overzicht van de vorderingen van de paddenstoelenkartering in Drenthe.
- Het activiteitenprogramma voor het komende seizoen.

Leden van de werkgroep verzorgen daarnaast jaarlijks een bijdrage over paddenstoelen in het herfstnummer van Het Drentse Landschap, het tijdschrift van de gelijknamige stichting.